

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

*Hiszek egy Istenben, hiszek egy hazában,
Hiszek egy Isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

Rágalmak a csendőrség ellen.

Ha nem ismernők a nyílt és titkos destruktíonak azokat a fegyvereit, amelyekkel Csonkamagyarország erkölcsi és anyagi erejét aláaknázni törekszik, ha nem volnánk — sajnos — nagyon is tisztában azzal, hogy nemesak az ország határain kívül, de itthon is vannak ellenségeink, akik előtt semmi sem szent és semmi eszköz sem becsstelen, ha azzal a keresztény és nemzeti Magyarországnak árthatnak, akkor kétségbe kellene esnünk a lelkiismeretlen, aljas rágalmaknak azokon az iskolapéldáin, amelyekkel egyelőre még ismeretlen valakik testületünk becsületét és jó hírnevét bemocskolni igyekeznek.

Elálmlétkodva olvassuk két tekintélyes napilapban is, hogy az ország egyes vidékein csendőrök által elkövetett borzalmas rablógyilkosságok híre jár szájról-szájra; hogy nénémasszonyék sutogva és borzongva beszélnek a leszúrt és híd alá rejtett szerencsétlen leányzó megható történetét, akít két csendőr Kunszentmiklóson, vagy Rábafüzesen, vagy ha ott sem, hát valahol eltett láb alól, hogy a tehén árát, vagy az elrejtett dollárokat megkaparinthassák. A sors különös kegyelméből mindig derék, becsületes csempészeknek lehetett köszönni, hogy az elvetemedett csendőrök rémtette napfényre került és hogy a dollárokat az egyik csendőr csizmájában, az áldozat véréért pedig a másik csendőr nadrágján meg lehetett találni, amelybe a kakastollas gyilkos — óh, borzalom! — véres szuronyát törülte.

Ha nem ilyen tekintélyes és komoly napilapokban olvastuk volna ezeket, mosolyognánk az egészen, mert azt hinnők, hogy valami ráérő ember éretlen tréfájáról van szó, de így el kell hinnünk, hogy ilyen híresztelések valóban és komoly formában keringenek egyes falvak hiszékeny lakossága között. Nagy hálával tartozunk a magyar sajtó e két képviselőjének azért a csendőrség iránti szimpátiájukról tanuskodó szolgálatukért, hogy olvasóközönségük figyelmét ezen rágalmak forrására felhívták és köszönettel azért a jól eső elismerésért, amellyel ez alkalommal testületünk megemlékeztek. És köszönjük főleg azt, hogy minket figyelmeztettek. Most már tudjuk legalább mi is, hogy miről van szó. A többit majd elintézzük.

Mert itt most nincsen egyébről szó, mint arról, hogy az a rágalomhadjárat, amelyet a forradalmak levitézlett alakjai hazánk és hazájuk ellen már évek óta folytatnak, Csonkamagyarországot most már egyik legerősebb támaszán, a csendőrségen keresztül igyekszik megtámadni. Tudják ők azt nagyon jól, hogy a magyar csendőrség félelmetes ellenfelük, nemcsak törhetetlen keresztény és hazafias meggyőződésénél és fegyvere erejénél fogva, hanem azért is, mert a nemzet bizalma és megbecsülése olyan erkölcsi erőforrást jelentenek számára, amilyennel ők nem rendelkeznek. Ezért törekszenek mindenekelőtt arra, hogy testületünk hírnevét ilyen, hozzájuk nagyon is méltó módon tönkretegyék.

A rágalom veszélyes fegyver, mert orozva támad és öl. A négyszemközt „bizalmasan” továbbadott rémhistóriák, amelyekben a nagyobb hitelesség kedvéért mindig — jó messze levő — helységnevek is előfordulnak, amelyekről „mindenki tud”, mert „az egész falu beszél”, sok naiv embernél hiteltre találnak, mert mindenki arra gondol, hogy „Nem zörög a haraszt, ha nem fúj a szél”, de az senkinek sem jut eszébe, hogy az egész történet csak egy elvetemedett ember agyának szüleménye és forradalmi célokat szolgál.

Talán egyetlen szervezet vagy testület élete sem folyik le a nyilvánosságnak olyan nagy ellenőrzése mellett, mint éppen a mienk. A mi működési területünkön, a községekben a lakosság többnyire még az egyes csendőröket is névszerint ismeri és nemesak szolgálati ténykedésébe, hanem még a magánéletébe is könnyen nyerhet bepillantást. Nyíltan emelt vádakkal szemben tehát még védekeznünk sem kellene, mert azok úgysem találnának hitelt.

De a rágalom, az más. Azzal szemben kiméletlen harcot kell folytatnunk. Résen kell lennie a csendőrség minden egyes tagjának, hogy ott, ahol a gonosz pletyka felüti ördögi fejét, azonnal ártalmatlanná tegyék, mielőtt még a lelkeket megmérgezhethné. Azokat, akik az ilyen rágalmakat terjesztik vagy továbbadják, személyükre való tekintet nélkül azonnal felelősségre kell vonni, hogy a hírt kitől hallották s így kell végigmenni a hírterjesztők láncolatán addig, amíg a kigyó fejéhez érünk és azt eltaposhatjuk. Mindenkit, aki a csendőrséget rágalmazó hírt terjeszt vagy továbbad, az előljáró kerületi parancsnokságnak névszerint be kell jelenteni, a felsőbbségnek bizonyára gondja lesz majd reá, hogy a törvényes megtorlás el ne maradjon és hogy a megbántott testület elégtételt kapjon.

A fulladásos halálról.

Írta: **GYULAY ELEMÉR** dr. egyetemi adjunktus.
(Befejező közlemény.)

Kézzel való megfojtás esetén csaknem kivétel nélkül kérdést kap a szakértő aziránt, vajjon mennyi ideig kellett a tettesnek az áldozat nyakát szorítania, hogy a halál beálljon; a bíróságot is érdekli ez a kérdés, a cselekmény súlyossága tekintetében, de rendszerint a vádlott szokta védekezésében felhozni, hogy ő csak egy pillanatra ragadta meg az elhalt nyakát és ellökte magától és így szinte véletlennek óhajtja feltüntetni a halálesetet. Ennek a lehetőségét orvosi alapon nem lehet tagadni, mert a nyak ezen részének területében olyan idegek is haladnak, amelyeknek bántalmaztatása folytán visszahajlás útján rögtönös szívhűdési halál állhat be. Kizárhatjuk azonban az ilyen haláleset lehetőségét, ha erősebb küzdelemnek, a nyak ismételt megragadásának bizonyítékait találjuk.

A nyaki nagy vérerek összeszorításából származó agytáplálkozási zavar és öntudatlanság a kézzel való megfojtásnál is korán beáll, éppen ezért el sem képzelhető ilyen módon az öngyilkosság és így a kézzel való megfojtási esetek már eleve mint szándékos ölési cselekmények kezelendők, ámbar reflektorikus szívhűdési esettel nem zárható ki az öngyilkosság lehetősége sem.

A fulladásos halálnak a külső légzési nyílásoknak elzárása, idegen anyagoknak a légzőutakba való bejutása, a mellkas légző mozgásainak megakadályozása útján történt bekövetkezésénél a légzőutak elzáródása annak egész lefutásában és bármily részletén lehet. Így az orr- és szájnyílásnál azoknak eltakarása esetén, a szájüregben, garatban azoknak idegen anyagokkal való kitömészlése esetén, a gégebemenetben falatbeékelődésnél, magában a gégében, illetve a hangszalagoknál halszálla, csontszilánk beékelődésénél, a légcsőben, hörgőkben, különböző belehelhető anyagok belehelésénél, a tüdők lég hólyagcsáiban légzésre alkalmatlan gázok belégzésénél és végül a tüdők, illetve a mellkas külső felületén a mellkas összenyomatásánál és ezzel a légzőmozgások megakadályozásánál. Ezeknek legtöbbjénél az általános fulladásos jelenségeken kívül az elzáródás helyét és okát bizonyító elváltozások maradnak vissza. Így az orr- és szájnyílásnak kézzel való elzárásánál vérzéses foltok, horzsolások, karcolások és körömlenyomatok az említett nyílások körül az arcon, a szájüreg, a garat kitömészlésénél az erre a célra használt anyag, vagy ennek maradványai rongy, vatta, gaze, kenyérbél, kifli (stb., stb.), a gégebemenetbe vagy a garatba beszorult falat (nagyobb mócsingos hús- vagy egyéb ételdarab), beékelődött halszálla, vagy csontszilánk. A légcső és hörgőkbe belehelt idegen anyag (homok, liszt, korpa, faggyú, buza stb. gyermekeknél babszem, ércpénz, gomb és mi egyéb), a mellkas összenyomatásánál (földráomlás, épületbeomlás) az illető anyagtól származó szennyezettség a mellkas bőrén, ilyenektől eredő horzsolások, bordatörések és esetleg a belső szervek sérülései. A fulladásos halálnak ilyen okból való eredését bizonyítja a kötőhártyákon, az arc, nyak és a vállak bőrén létrejött nagy számú hámalatti vérzés, aminek magyarázata az, hogy a törzs alsó részére reá-

nehezedő teher megakadályozza a vérnek lefelé való áramlását és az egész vérmennyiség a fej felé nyomul. Azonban vannak olyan lehetőségek is, amikor ezek a bizonyítékok elmaradhatnak. Így történhetik a külső légzési nyílások elzárása nemcsak kézzel, de olyan lágy tárgyakkal, amelyek nyomokat, sérüléseket nem hagynak hátra és kézzel való elzárásnál is használhat az illető kendőt, s mi egyebet, ami felfoghatja a kéz által okozott elváltozásokat. Elég gyakori a fulladásos halálnak ez a módja újszülötteknél, csecsemőknél, hogy a légzési nyílások elzáródását peteburokrészlet, a méhlepény, az anya combja, az anya véres, vagy nedves ruhaneműje, az anya emlője vagy párna, dunyha okozza. Természetesen itt szemmel látható bizonyíték nincs, s csak a fulladásos halál okból való származásának kizárása mellett nyilatkozhatunk valószínűséggel az ilyen módon való keletkezés lehetősége mellett. Természetesen itt nagy tévedések történhetnek és éppen ezért a legnagyobb gondosságra és körültekintésre van szükség a halottvizsgálatnál, annyival is inkább, mert az életnek ebben a kezdetleges szakában más halálokoknak sincsenek olyan feltűnő jelenségei, hogy azok felületesebb megfigyelésnél is szembetűnők volnának. Így pl. majdnem általánosan ismert az a mód, hogy csecsemőknek arcát átmedvesített zsebkendővel letakarva, az a légzési nyílásokhoz odatapad és a levegőt át nem bocsátván, fulladásos halálhoz vezet. Itt is fennáll azonban a lehetőség, hogy a csecsemőnek arca, talán a legyektől való megkimélés céljából, száraz kendővel takartatott be és azt maga a csecsemő medvesítette be nyálával vagy hányadékaival. Ugyanígy származhat ebben az életkorban a fulladásos halál akár véletlenségből, akár szándékosan előidézve a mellkasnak a pólyába való szoros bekötözése, véletlen vagy szándékos ráfekvés okából, amikor szintén sincsenek bizonyítékok és a kettő, a légzési nyílások eltakarása és a légzőmozgások megakadályozása egymástól el sem különíthető és azok, mint ilyen lehetőségek együttesen szerepeltetendők. Csecsemőknél angolkór jelenségei mellett minden egyéb bizonyíték hiányában, egyáltalában nem lehet kitérni azon lehetőség elől, hogy a fulladásos halál az angolkór által feltételezett rángógöresös roham (ecclampsia), tehát természetes okból állhatott be.

Nem találunk objektív bizonyítékokat légzésre alkalmatlan gázok belehelése okozta fulladásos halálnál sem, melyek között leggyakrabban a szén-sav (CO_2) szerepel, pl. pincékben a must erjedése alkalmával. Ilyenkor is a helyszíni szemlére vagyunk utalva és égő gyertyával, vagy esetleg kísérleti állatoknak a kérdéses helyen való elhelyezésével keresünk bizonyítékokat a szén-sav jelenlétére.

Ittas, vagy más okból öntudatlan egyéneknél, csecsemőknél hányás és a hányadéknak belégzés folytán a légcső és hörgőkbe való bejutása is fulladásos halálhoz vezethet.

A fulladásos halálnak ezen alakjai az esetek legnagyobb számában baleset következményei, újszülötteknél, csecsemőknél természetesen szándékosan is előidézhető, azonban a szándékosságnak bizonyítása csaknem lehetetlen.

A mechanikai fulladásos halál egyik leggyako-

A m. kir. csendőr zenekar. Takarékosági okokból július végén feloszlik.

ribb neme a vízbefulásos halál. A vízbefulásos halál bizonyítása nagy nehézségekbe ütközik, mert egyrészt egyetlen egy olyan elváltozással sem rendelkezik, amely feltétlenül biztos és mindenkor jelen van és amelynek hiánya feljogosítana a vízbefulásos halál tagadásba vételére, másrészt a vízbefultak holttestei rendszerint már oly későn kerülnek vizsgálatra, amikor a hosszas vízbenázás és rothadás még azokat a jelenségeket is kétségesse teszik, vagy teljesen eltüntetik, amelyek egyébként legalább valószínűsítik a vízbefulásos halált. Még legállandóbb és legértékesebb bizonyítékot képez a számtalan felhozott, de végül is legnagyobb részben értéktelennek bizonyult jelenségek között az ú. n. hyperaeria, a tüdőknek a vízbefulásnál tapasztalt nagyfokú puffadtsága, de mint azt vizsgálataim is igazolták, az is elmaradhat különböző magyarázható és viszont eddig még magyarázatra nem talált okból, s megszűnik a hosszabb vízbenázás következtében, viszont sok más változás hosszabb vízbenázás folytán is létrejöhet. Mindezeknél fogva a vízbefulásos halál bizonyítása rendszerint negatív úton történik, hogy t. i. a halálnak minden más, akár természetes, akár nem természetes okból való származásának a kizárása esetén vétetik fel valószínűséggel azon lehetőség, hogy a halál a vízben való elmerülés következtében állhatott be. Ezt az elmerülést azonban nem kell úgy értelmezni, hogy az egész testnek el kell merülnie a vízben, hogy fulladásos halál álljon be, hanem mint azt ittas embereknél és gyermekeknél látjuk, pár ujjnyi

pocsolyába, kácsagödörbe, hordóba, vödörbe, dézsába stb. arccal vagy fejjel való belejutás alkalmával, mikor csak a külső légzési nyílásokat lepi el a folyadék, annak belehelése folytán vízbefulásos halál áll be.

Vízből kifogott holttestek megvizsgálásánál igen fontos része a vizsgálatnak annak az időtartamnak meghatározására, amelyet a holttest a víz alatt töltött és amely a vízbejutás időpontjának megállapítását célozza. Erre egyéb okokon kívül gyakran abból a szempontból is szükség lehet, hogy a vizsgálat tárgyát képező holttest egy eltűnt és keresett személy holttestével azonos lehet-e, vagy sem. Így az elmúlt hetekben március végén kellett két, a Dunából kifogott holttestet megvizsgálnom Csepelen, melyek közül az egyiket hozzátartozói felismerték, míg a másik ismeretlen volt. Ez utóbbiban vélték felismerni a március 16-án rejtélyes körülmények között eltűnt K., miskolci kereskedő holttestét. Habár az arevonásoknak a vízbenázás okozta eltorzulása miatt az eltűnt egyik hozzátartozója sem tudta felismerni K.-t, mégis a testalkat és hajzat színe a lehetőséget, az azonosságot illetőleg fentartotta. Vizsgálatom alapján kijelentettem, hogy a vizsgált holttest nem lehet azonos K.-val, mert az csak mintegy két hete tűnt el, holott a vízbenázás foka a jelen esetben, mint azt a másik holttest állapota is támogatta, melyről tudva volt, hogy február 7-én tűnt el, legalább is 6–8 heti vízbenázásnak felel meg. A keresett K. holttestét 2–3 hét múlva Bácsalmásnál fogták ki a Dunából.

Természetesen a vízbenázás fokából a vízbejutás időpontjának a meghatározása nem oly egyszerű, mint azt első pillanatban gondolja az ember, mert ismerjük ugyan a vízbenázás okozta elváltozások sorrendjét és menetét, ezeknek kifejlődéséhez szükséges időtartam azonban nagy mértékben változik a víz és a levegő hőmérsékletétől, a víz sekélyebb vagy mélyebb voltától, a kifogástól a vizsgálatig eltelt idő hosszától stb., úgy, hogy a következtetés csak mindezen elősegítő vagy gátló külső tényezők figyelembe vétele, és gondos mérlegelése mellett lehetséges és még a gyakorlati vizsgálat is nehéz probléma elé állítja.

A vízbenázás jelei kezdődnek az u. n. lúdbőr-szerűséggel, amit nemsokára követ a mosónőbőr-szerűség, a kezek és utóbb a lábak vastagabb hámlásának felázása, minek folytán az megduzzad, durvan ráncos és fehéres színű lesz. Megindul ez az elváltozás az ujjak hegyén, fokozatosan terjed ki a tenyér és talpakra, majd a kezek és lábak hátára is. További vízbenázásnál felázik a hámlás a test egyéb részein is, és pedig kezdetben nehezebben vagy könnyebben ledörzsölhető, később önmagától mindinkább nagyobb darabokban leválik és végül az egész testfelület megfosztatik a hámtól. Legutolsó helye ezen folyamatnak a kezek és lábakon van, ahol a mosónőbőr-szerű vastagabb hámréteg csak jóval később nehezebben, vagy könnyebben, és a körmök nélkül, vagy azokkal együtt levonható, vagy esetleg önmagától le is vált. Ezen változásokkal egyidejűleg a vér a holttestnek a vízben való elhelyeződésénél fogva a fej felé süllyed, úgy, hogy a halálfoltokat mindinkább sötétítő jelleggel a törzs felső részén, a nyakon és a fejen találjuk. A halálfoltok élénkebb vörös színe csak halál utáni jelenség, a felületen bőrerekben lévő vérnek a vízben való oxydatiója folytán. A bőr ezeken a helyeken a vérfesték kioldódása folytán előbb a fej felé sötétítő árnyalattal vörös, majd ugyanilyen árnyalatban zöld színű lesz. Ugyanakkor nagymértékű gázképződés indul meg a holttest belsejében, ami a holttestet nagymértékben felpuffasztja és felismerhetetlenné teszi. A hámlás teljes leválása után lassankint a gázok is eltávoznak és a festékanyagokat is kimossa a víz a bőrből, úgy, hogy az elhalványodik, s a holttest majdnem eredeti külsejét nyeri vissza. A legutolsó változás a test zsírjának szappanszerű átalakulása a hullaviasz (adipocére) képződés, melynek kezdete is már néhány hónapot, az egész zsírszövet átalakulása pedig egy évnél is hosszabb időt igényel. Ez utóbbi elváltozás gyorsabban megy végbe iszákosok és gyermekek zsírszövetében, valamint elősegíti a víz áramlása, tehát folyó vízben rövidebb idő alatt fejlődött ki, mint álló vízben.

Szándékosan nem jelöltem meg sorrend szerint az időpontokat is, mert már az említett befolyásoló körülményeknél fogva nyáron pár nap alatt kifejlődhetik olyan vízbenázási jel, amire télen esetleg hetekre van szükség és nem akarom, hogy ilyen időpontoszerű felsorolása a változásoknak félremagyarázásokra szolgáltathasson alkalmat. Természetesen még a legnagyobb gyakorlat mellett sem lehet a vízbenázás időpontját pontosan megjelölni, hanem az alsó és felső időhatárt jelöljük meg, pl. 3—4, 6—8, 10—14 nap. 3—4, 6—8 hét és így tovább.

Hogy ezen jelenségeknek felismerése micsoda tévedéseknek lehet kútforrása, arra legklasszikusabb példa a hazánkban előfordult u. n. tiszai bűnpör. Maga az eset röviden a következő: 1882. április 1-jén Tiszaeszláron eltűnt Solymosi Eszter 14 éves parasztleány. Miután napok, sőt hetek múlva sem került elő, rituális gyilkosság gyanúja merült fel. Ugyanazon hó 18-án 20 kilométerrel lejjebb a Tiszából kifogtak egy női holttestet, melyet aznap délután a Tisza partján el is temettek. Este 11 órakor a rendőri halottszemle céljából kiásták, azután annak fogantatása után újból eltemették. Másnap, tehát 19-én délután kiszállott a törvényszéki bizottság, a holttestet újból kiásták és következő napon Tiszaeszlárra szállították. Itt a holttesten talált ruházatban úgy a leány hozzátartozói, mint egyéb ismerősei határozottan felismerték az eltűnt Solymosi Eszter ruházatát, magában a holttestben azonban a vízbenázás okozta elváltozások miatt nem tudták felismerni a leányt. A boncolást végző orvosok véleményükben odanyilatkoztak, hogy ez a holttest nem lehet azonos Solymosi Eszterrel, amiből azt lehet következtetni, hogy a bűncselekmény leleplezése céljából húzták Solymosi Eszter ruháját egy más holttestre. Ezen véleményüket egyebekben kívül arra alapították, hogy a holttest nem volt felpuffadva és így legfeljebb 3—4 napig lehetett a vízben, annyival is inkább, mert csak ruházott testrészeken észleltek hámlást, egyebütt a bőrön rothadás jelenségei nem voltak, továbbá sem az izomzat, sem a bőr vízzel nem volt átitódva és egyéb a vízből kifogottaknál észlelt jelenségek sem voltak jelen. Magát a személyazonosságot egyébként azon alapon is tagadásba vették, mert a kezek és a lábak feltűnően kicsinyek és szépek, a körmök pedig gondozottak voltak és így az elhalt nem foglalkozhatott durva munkával és nem járhatott mezitláb. Támogatták ebbeli megállapodásukat a holttest szörnyűségével, ami miután a fejében a hajgyökök megvoltak, arra utal, hogy a holttest felismerhetetlenné tétele céljából a hajzatot borotvával távolították el.

Azt hiszem az elmondottak alapján nem nehéz a tévedéseket felismerni, mert a holttest nem hogy „még“, hanem „már“ nem volt puffadt éppen a hosszabb vízbenázás folytán, ugyanezen okból már csak a ruházat alatt találták jelen a hámlást és egyebütt már hiányzott és a szabadon fekvő irhát nézték rothadás nélküli bőrnek, valamint azért nem észlelték azokat a gyors rothadási jelenségeket, melyek a vízből kifogott holttesteken a levegőn végbe mennek, mert a hosszas vízbenázás folytán a víz a vért kilugozta. A kezek és a lábak azért voltak feltűnően kicsinyek és szépek, mert már a vastag hámréteg levált és így kétségtelenül kisebbek lettek és a hámtól fosztott irhát nézték finom bőrnek, viszont a már levált körmök ágyát jól ápolt, finom körmöknek, ami arra a következtetésre vezette őket, hogy jó módban, munkát nem végző nő és nem az eltűnt parasztleány holttestével van dolguk. Tetézték sorozatos tévedéseiket a hajzat viselkedésével, amely t. i. vízbenázásnál vagy hagymástól kiázik, vagy letörik. A később megejtett exhumálás és halottvizsgálat a fentiekén kívül azt is megállapította, hogy a meglevő hajszálak különböző magasságban voltak leválasztva, ami egymagában is a

A m. kir. esendőr zenekar vonós részlege.

borotválás ellen szól, de sőt igen nagy részük a bőr felszíne alatt volt leválasztva, ami kizárja a borotválás lehetőségét is, csakis letöredezés útján jöhetett létre.

Vízből kifogott holttesteken elég gyakran fordulnak elő sérülések, melyek keletkezhetnek még a vízbejutás előtt és pedig önkéztől, balesetből kifolyólag, vagy szándékos idegen kézbeli cselekmény folytán. Így előfordul, hogy vagy fejbőlövi magát, vagy egyéb más öngyilkossági nemet is használ, a hídépítésnél baleset folytán lezuhant személy mielőtt a vízbe jutna, előbb az állványgerendákban vagy egyéb tárgyban megüti magát, vagy a más módon megölt, vagy legalább is védekezésre képtelenné tett személy holtteste kerül idegen kéz útján a vízbe különböző sérülésekkel. Az elkülönítésnél mindazon jelenségek veendő figyelembe, amelyek a testi sértés keletkezési módjának meghatározását teszik lehetővé. Keletkezhetnek a talált sérülések még mindig az élön, de magával a vízbejutással kapcsolatosan, amikor pl. az öngyilkos a beugrás alkalmával a víz fenekéhez, a vízben kiálló kemény tárgyakhoz (cölöp, szikla) ütődik és akár koponyatörést, vagy gerincszloptörést is szenvedhet. A sérülések legnagyobb része természetesen halálotáni keletkezésű, mert a víz sodra által a holttest sziklához, jégtörőhöz, hídoszlophoz ütődhetik, minek folytán még esontörések is jöhetnek létre rajta, még inkább hajókerék, kotrógépek hoznak létre ilyen sérüléseket, sőt még a holttestnek a vízből való kihúzása alkalmával is keletkezhetnek sérülések pl. csákyától szúrások és szakítások és végül vízi, sőt a holttestnek partra sodortatása esetén szá-

razföldi állatok támadásának is ki lehet téve. Ilyen esetekben fő a halálotáni keletkezés bizonyítása. Öngyilkosoknál is előfordul, hogy nagyobb súlyt, homokkal vagy kavicsal megtöltött zsákokat kötnek a nyakukba, hogy ezzel az elmerülést elősegítsék, viszont idegen kéz is alkalmazhatja ezen eljárást a holttestnek a víz felszínére való jutásának megakadályozására vagy legalább késleltetésére. Öngyilkosoknál is előfordult már a kezeknek, sőt lábaknak, egy esetben, vastagabb dróttal való összekötözése, amikor a megkötözés módja fogja a kérdést eldönteni.

A vízbefúlásos halálesetek legnagyobb száma öngyilkosságra vezethető vissza és az öngyilkosságok között általában nagy számmal szerepel a vízbefúlásos halál, azonban balesetek száma sem marad tőle el, mert az is elég gyakori, különösen nyáron fürdés, csónakázás közben, valamint gyermekeknél a háztartásban is árokba, kácsagödörbe, dézsába, hordóba stb. való befúlásként. A szándékos ölési cselekmény aránylag ritka s inkább fordul elő más módon megölt személy holttestének vízbejuttatása, miután pedig a vízbefúlásos jelenségek nem olyan feltűnők, sőt a hosszabb vízben-ázás azokat teljesen el is tüntetheti, bizony elég nehéz dolga van a halottvizsgálatot végző szakértőnek és igen nagy körültekintéssel kell eljárnia, hogy minden egyéb lehetőséget a vízbefúlásos halálon kívül kizárjon vagy valamely más halálot felismerjen. Mert az a szokásos kitétel, hogy a holttesten külső sérülmi nyomok nem lévén, valószínű az öngyilkosság vagy baleset, egyáltalán nem állja meg a helyét, mert szándékosan, idegen kéz-

zel is lehet valakit akarata ellenére a vízbe juttatni anélkül, hogy azon külső vagy belső sérülések jönnének létre, pl. esónakból, tutajról, magasabb vízpartról, hajóról stb. észrevétlenül és váratlanul be-taszítani, viszont az öngyilkosságoknál és baleseteknél is számtalan lehetősége van egyéb sérülések keletkezésének. És azt általában ki lehet mondani, hogy vízből kifogott holttesteken elég gyakran találunk sérüléseket. Néha magától a vízben-ázástól származó foszlások és repedések, máskor a víziállatok kikezdésének helyei keltik sérülés lát-szatát s egyáltalán nem kell visszariadnia a rend-őri halottszemlénél eljáró közegeknek és az orvos-nak attól, hogy azt mint sérülést jelentsék az illető bíróságnak, mert hiszen a törvényszéki boncolás van hivatva megállapítani, hogy az tényleg sérü-lés-e, miképpen keletkezett, a halál előtt vagy után és mi szerepe van magánál a halálnál és sokkal helyesebben járnak el, ha így cselekszenek, mint ha a gyanus helyet össze-vissza piszkálva, mégis csak sérülést állapítanak meg és annak eredeti jellegét a lágy részek lágyulós rothadása folytán igen könnyen annyira megváltoztatják, hogy azután a törvényszéki orvosok sem ismerhetik ki magukat. Ez általában vonatkozik minden helyszíni és rend-őri halottszemlére. Ne iparkodják az elébe vágni a törvényszéki vizsgálatnak, mert hiszen ez hiva-tott a kérdést tisztázni. Hisz a perrendtartás sze-rint is büntett vagy vétség „gyanuja“ esetén már halottvizsgálat rendelendő el. Éppen ezért eléged-jék meg a rendőri halottszemle pl. vízből kifogott holttestnél azzal, hogy a holttesten sérülés látható, avagy a holttest nyakán egy hurkot talált, vagy a holttest kezei vagy lábai, vagy mind a kettő ösz-sze van kötözve és ne iparkodjon azt megállapí-tani, hogy hogyan keletkezett a sérülés, mi szerepe van a huroknak a nyakon, miként került a kezekre vagy lábakra a kötel stb., mert ezt csak a sérülés közelebbi, esetleg valamely eszköz segítségének igénybevétele melletti vizsgálattal, a huroknak, köteleknek eltávolításával tudná megállapítani, mit, ha megtesz, teljesen elronthatja az anyagot a további vizsgálatra. Így történt az egy szent-endrei esetben, ahol a Dunából kifogott ismeretlen holttest nyakán kötelet találtak, nemcsak ezt, de még a ruházatot is eltávolították, úgy hogy a kötelet a törvényszéki boncolásnál még fel sem tudták mutatni s miután még csak jegyzőkönyvbe sem foglalták annak a nyakon volt elhelyezését stb., az egyik rendőr előadására voltunk e tekintetben utalva. Egy másik eset Esztergomban történt, ahol az ügyeletes fogalmazó a Dunában talált holttestet telefonon bejelentő rendőrnek azt az utasítást adta, hogy a holttestet szállíttassa be a halottas-házba és míg a bizottság kiérkezik, vetkőztesse is le. Ez meg is történt s a bizottság egy a mellkason áthatoló lövésű sérülést talált a holttesten. Utóbb az a gyanu merült fel, hogy a cselekményt az elhalt-nak fia és felesége követték el. Soha többé nem lehetett az esetet megnyugtatóan tisztázni. Még a ruházatnak az eltávolítása is káros lehet, mert rendszerint, mivel nem szívesen nyúlnak a vízi-holttesthez, de különben sem tudnak holttestről ruhát szakszerűen levetni s az különben is szakadé-kony a vízbenázás folytán, szakítják a ruhát, ami-kor áthatoló sérülések helyét tehetik felismerhe-tetlenné. Mindezeknél fogva nyomatékosan hang-

súlyozom, hogy a legkisebb gyanu esetén bízzák a kérdés tisztázását a törvényszéki boncolásra és egy csepp aggodalmunk se legyen aziránt, hogy mivel a törvényszéki boncolás azt nem sérülésnek vagy az esetet öngyilkosságnak állapította meg, abból reájuk valamely szégyen vagy kár, vagy a legesekélyebb kellemetlenség hárulhatna, ellenke-zőleg, akkor származhatik kellemetlenségük, ha kiadják a temetési engedélyt és utóbb kiderül, hogy ölési cselekmény forgott fenn. A lelkiismeretüket is inkább megnyugtathatják, ha a felelősséget ma-gukról a törvényszéki orvosokra hárítják.

„... A jókkal együtt könnyeket áldozok ...“

Irta: **PRESZLY LÓRÁND dr.,** őrnagy.

A négy hónapon át garázdálkodott rémuralom egyik legszomorúbb cselekedete és legégbekiáltóbb bűnténye a magyar csendőrség három kimagasló tisztjének: Fery Oszkár altábornagy, Borhy Sán-dor és Menkina János alezredek lelketlen s a leg-rettegetesebb módon történt tragikus megöletése volt.

S amikor róluk emlékezem és arról, hogy ennek a három rajongó lelkű, nemes jellemű, ritka, igaz férfinak s utolsó leheletükig a fenséges ideálhoz hűséges magyarnak aljas besúgás és erőszakolt, céltudatos rágalom útján kellett sorainkból mind-örökre elpusztulnia, mártirhalált szenvednie, el-szorult lélekkel rövöm e sorokat a gyászoló gondo-latokkal sötétült papírra.

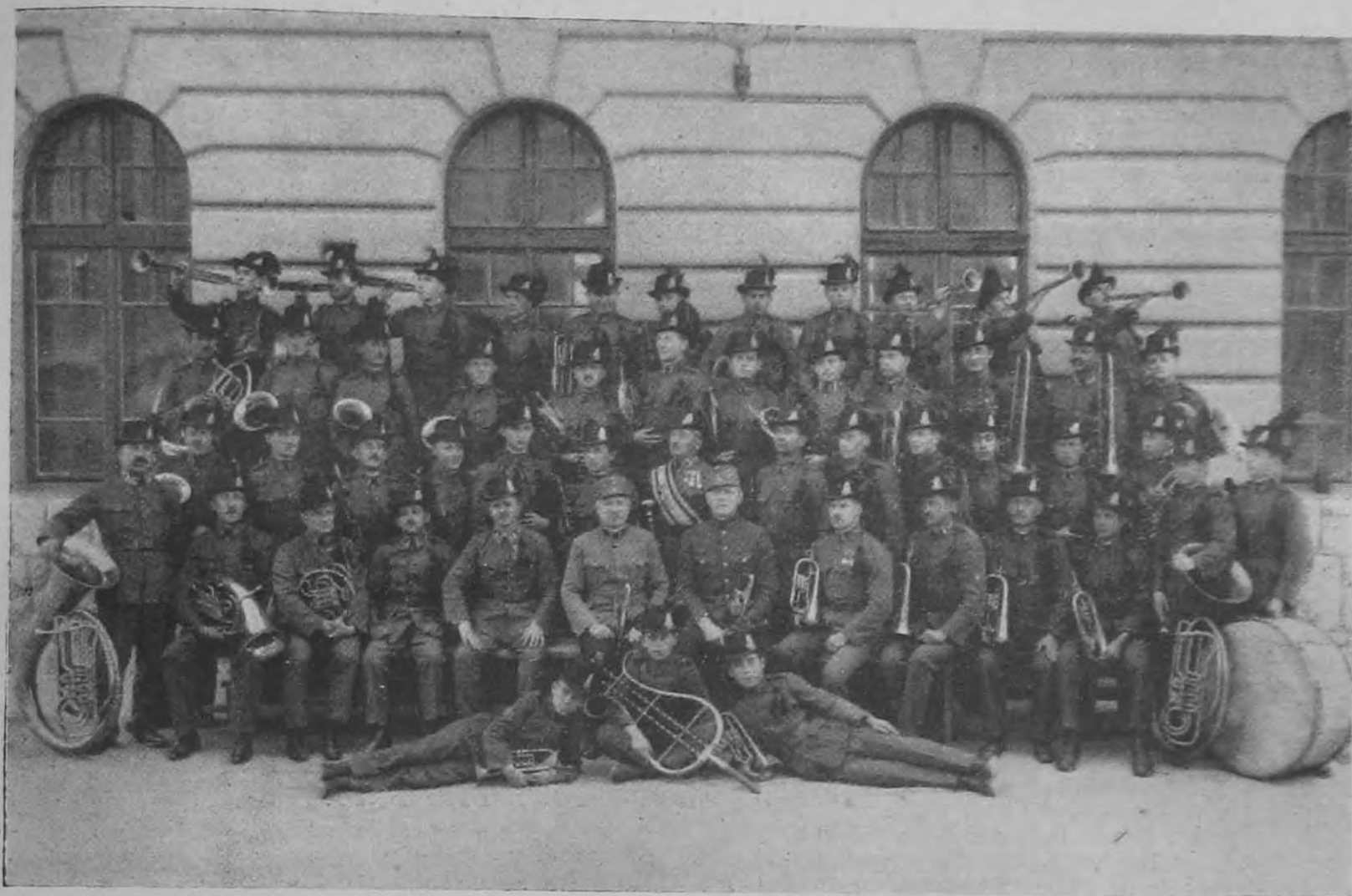
Csupa élni akarás, csupa alkotnivágyás, csupa erő és akarat mindegyikben s ami előttem őket nagygyá és felejtethetlenné tette: megalkuvást nem ismerő, lángoló szeretet — tengervízszontagságot átszenvedett, szerencsétlen — hazánk és a szomorú időkben összeroppanó csendőrségi intézményünk sorsa iránt! Mindkettőnek legigazibb fiai voltak! És egyenkint:

Fery Oszkár altábornagy három évtizedet jóval meghaladó időt töltött a csendőrség köteléké-ben. Neve ennek az intézménynek életével forrott egybe. Mint egészen fiatal tisztnek része volt a csendőrség alapvető munkájában; mint élete java-korát élő, végigszolgált az intézmény lendületes, hatalmas fejlődését, pompázó virágzását; s mikor egy küzdelmes élet után elérte a legfőbb méltósá-got s a magyar szent korona országaihoz tartozó csendőrség felügyelője lett, meg kellett érnie a külső tényezők által elhintett bomlasztó méreg romboló hatását az általa annyira féltett és szeretett csend-őrségen is. És ebben rejlik az ő élete nagy tragikuma.

Mint ember, mint katona és mint férfi abszolút erkölcsi alapokon álló, vallásos lelkületű, emelke-dett gondolkodású, melegszívű, örökké lelkesülő volt mindenért, ami szép létezett Isten ege alatt. Rendíthetetlen hite volt mindabban, ami élnivalóvá teheti az életet. Nehéz és küzdelmes volt az élete, mint minden hozzá hasonlónak, aki teljes fel-készültséggel a homályból jön s kizárólag a maga erejéből harcolja ki előmenetelét s azt, hogy munkakészségével érvényesülhessen. Általános műveltsége, nagy tudása, éles judiciuma méltán tette őt hivatottá vezető szerepre, melyet eréllyel

* 1919 július 21-én meggyilkolt csendőrvértanuk emléke-zetére.

Szerk.

A m. kir. csendőr zenekar fúvós részlege.

párosult jósággal töltött be. Amíg emberi sorsokról volt szó, addig csak a szívére hallgatott; de erős és kérlelhetetlen is tudott lenni, ha eszmék vagy elvek sorsa ingadozott. Szívjóságából mindenkinek juttatott. Sokan éltek az ő jószívűségéből, s hogy akadtak ezek között olyanok, kik erre méltatlanok voltak, szintén csak az ő nagy szíve mellett igazol. Bölcs megnyugvása az isteni Gondviselés rendelkezéseiben megkapó vonása jellemének. Többen intettük, kértük, figyelmeztettük első letartóztatása utáni menekülésre, de fanatikusan kitartott szélső elve mellett, hogy igaz férfinak és katonának nem méltó a bujkálás, a végzet akarata elől nem lehet kitérés.

Borhy Sándor alezredes izzó, túláradozó temperamentum, kíváncsiakra egyszerű, erkölcsre puritán. Nem volt a megalkuvásnak az embere, életében és csendőrségi szolgálatában sohasem kereste az átlós utakat, elveiben hajthatatlan tudott maradni. Testi mi voltát illetőleg maga volt az egészség harmóniáját hirdető őserő példánya; őserők dísz: óriási cser. Aki ismerte, száz évre becsülte élete tartamát; olyan fizikumot, mint az övé volt, ezrek között is hiába keresnénk. Elpusztíthatatlan egészségű, emberformára kovácsolt vas volt. És a lelkében nem volt más, mint szintén egy nagyszívű, egy jólelkű, minden bánat iránt mélységesen fogékony jóság, ki nem bírt szenvedést látni anélkül, hogy el ne szorult volna a szíve s könnyek ne csillogtak volna fel a szemeiben. Mint tiszt, mindig előljárt a kötelességteljesítési-tudásban és akarásban; fegyelmet tartó és fegyelmet követelő s ebben kiméletet nem ismerő parancsnok

volt. Hogy voltak ellenei, az csak természetes folyománya volt az ő nem köznapias egyéniségének. Azt is mondhatnók róla, hogy különös ember volt. Széles tudása, olvasottsága magasán az emberek fölé emelték. Agresszív ereje nem volt összeütközések híján, de fenntartás nélkül mindenki elismerte kiválóságát, becsületes törekvését és kivételes tehetségét. Harcias szellem és igaz ember volt; a magyar faj nagyszerű képessége és tehetségei éltek benne.

Menkő János alezredes szubtilis lelkű, gyöngéd érzékenységgű, szelíd, szerény, zárkózott, elvonult életet élő, a magányt szerető, inkább bölcselő, mint katona volt. Tudomány-, művészet- és természetkedvelő s ezekben elmélyedni szerető lélek. Nagyon sokat hitt, nagyon sokat csalódott. Nagyon sokat szeretett, tehát nagyon sokat szenvedett. Hitt magában az életben, „mint az Isten kegyelmétől származó legnagyobb jóban, amely mindenki számára ragyogtatja a Napot, aki nem búvik el előle a túlnagyot gondolók pinceodúiba”. Egészen szokatlan terjedelmű és mélységű képzettsége nagy feladatokra sarkalta ambícióját, de az életharcok megvívásához hiányzott nála az elszántság s a kiméletlenség. Nagy emberszeretete tett engem barátjává, lelkes, benső hívévé, elváhatlan bajtársává. Mint ember, maga volt a gavallér úriság. Mint barát a legjobb, a legmegértőbb, a legnemesebb s a leghűségesebb. Mindenkinek meg tudott nyerni finom modorával, kedvességével, szeretetreméltóságával, nagy intellektusával. Tartalmas, szép életet élt, nyílegyenes úton haladt, mély barázdákat szántott. Benne az antik

jellem csodálatos módon egyesült a modern fel-fogással és gondolkodással s az ideálszeretet a reális igazságok kultuszával.

Valami úgy fojtogatja a torkomat, ha elgondolom, hogy mindez már csak egy fájdó emlék, borongós emlékezet s hogy ezek a melegszívű, nagyértékű emberek is már az örök hidegségé, mely a nap hevétől sem bír felengedni.

És e három értékes tisztet régi, évtizedes, benső viszony fűzte egymáshoz. A sors csodálatos rendelkezése, hogy bár a forradalom alatt teljesen visszavonultan éltek, némán, hidegen és méltóság-teljesen szenvedték át — velünk együtt — a forradalmak teremtetten rettenetes állapotokat s azok fájdalmas kihatásait, szívszorongva várva az erkölcsös idők hajnalhasadását, annak pirkadása előtt alig pár nappal lettek egyidőben börtönbe hűvelve s egy forró júliusvégi éjszakán egymás szemeláttára, kegyetlen halálra kínozva.

Vigasztalan sors, végzetes hatalom küldte ezt a csapást rájuk igaztalan korbácsolással. És mindez miért? Nincs és nincs e szörnyű kérdésre felelet.

Együtt kellett meghalniuk, kiknek a sorsát csodálatos viszony kötötte egybe láthatatlan szá-lakkal.

Nem és nem lehet ennél mélységesebb, meg-rázóbb, emberiebb tragédia!

A döbbenet szinte megállítja eszünket, meg-fagyasztja bennünk az érzést és a gondolatot.

A súlyos csapás alatt lehajtjuk fejünket és könnyezünk.

Mi az a fény!?

*Mi az a fény a barnafátylas éjbe —
Mely tündökölve omlik semmiségbe,
Hogy csillogását százszor megsirassák —
Mi az a fény!?*

A tűnő magyar Nagyság! . . .

*Mi az a folt a kéklő, tiszta égen,
Mely viharozva jő komor-sötéten,
S belőle vészes villámok cikkáznak —
Mi az a folt!?*

Az égő magyar Bánat! . . .

*Mi az a hang a sötét folt nyomába,
Mely gyászt, panaszt sir, nyög a pusztaságba,
És oly bús, vádló, tompán felmorajló —
Mi az a hang!?*

A szálló magyar Jajszó! . . .

*Mi az a szinkép-könnyfelhők uszályán,
Mely úgy terül szét, mint pompás szivárvány,
Mint ivelő hid-tarka, égi kendő —
Mi az a szinkép!?*

A magyar Jövendő! . . .

*Mi az a szent tűz-éjt, borut áttörő
Olthatlan lángu Nap, — nagy csodás erő,
Melytől füvek, fák az életet kapják —
Mi az a szent tűz!?*

A magyar Igazság! . . .

Vályi Nagy Géza.

A kerékpár a csendőrség szolgálatában.

Írta: paniti GÁSPÁR JÓZSEF százados.

Ma, amikor az emberi haladás csodás alkotása, a repülőgép és a kormányozható léghajó már nem tartoznak a megbámulni való ritkaságok közé, hanem olyan komoly és biztos szállítóeszközökké váltak, hogy már-már a vasúttal kezdenek versenyezni, mikor az autók milliói fogyasztják a földtükén a benzint és a kilométereket, mikor a háború szülte tanulságok és tapasztalatok nyomán minden állam a legkomplicáltabb gépeket állítja hadseregének és közbiztonsági intézményeinek szolgálatába, akkor, azt hiszem, nagyon is szerény hurokat pengetek, ha a kerékpárnak a csendőrségi szolgálatban való előnyeit igyekszem bizonyítani.

Egy nagy területek közbiztonsági szolgálatának ellátásával megbízott intézmény feladatának — sok egyéb feltétel mellett természetesen — csak akkor tud tökéletesen megfelelni, ha az általa felügyelendő területhez mért fürgeséggel és mozgékony-sággal bír. A bűncselekmények színhelyén való gyors megjelenés a legtöbb esetben a siker feltételét képezi, nyomon üldözés esetén meg egyenesen természetes, hogy a fürgebbé a siker. Ha magunkat ebből a szempontból vizsgáljuk, bizony be kell vallanunk, hogy a mi mozgási lehetőségünk meglehetősen korlátolt. A lovas őrsök körleteikben mindenestre könnyebben és gyorsabban mozognak, mint a gyalogosok, de már abban az esetben, ha egy lovas járőrnek egy sürgős nyomozás közben a vasúton messzebb kell utaznia, már bajban van, mert a lovakat előbb haza kell vinnie, vagy valamely szomszédos őrsről kell járőrt kérnie, aki teendőjét helyette elvégzi. A gyalogcsendőr persze még nehezebb helyzetben van, saját őrskörletének távolabb fekvő pontjain is csak órák múlva tud megjelenni még akkor is, ha előfogatot vehet igénybe, mert hiszen köztudomású, hogy különösen munkaidőben órákba telik, amíg egy előfogatot lehet szerezni. Ha a gyalogcsendőr tehát gyorsabban akar mozogni, akkor vagy az előfogathoz, vagy a vasuti menetrendhez van kötve, nem is beszélve arról, hogy úgy a ló, mint az előfogat és a vasut is az államnak tekintélyes összegű kiadásába kerül és hogy az előfogatok gyakori igénylése miatt sokszor kell panaszokat hallanunk.

Nemcsak véleményem, de tapasztalatom szerint is a kerékpárt a csendőrség nélkülözhetetlen közlekedési eszközének tartom. Számba se jöhető üzemi költség — gummik, javítások — mellett a kerékpárban a csendőrnek állandóan olcsó és megbízható közlekedési eszköz áll rendelkezésére, amely számtalan előnye mellett még mint sport-eszköz is kiváló szolgálatokat tesz. A csendőr könnyen és gyorsan mozog vele nemcsak az utakon, hanem még a jobb gyalogösvényeken is, magával viheti mindenhol, még vasuti utazása esetén is. Használata sík vagy mérsékelt dombos terepeken nem ütközik nehézségbe és — éven-kint két-három havi esős időszakot kivéve — mindig igénybe lehet venni.

Ezzel nem akarom azt mondani, hogy a gya-

A szentgotthárdi szárny összpontosított kerékpárosai.

log teljesített összes szolgálatokat kerékpáron kel-
lene teljesíteni, mert pl. rendes szolgálatban a
csendőrnek, ha mindent alaposan meg akar
figyelni, lassan kell mennie és nem szabad a le-
portyázandó területen csak átszaladnia, azonkívül
olyan helyeket is le kell portyáznia, ahova gyalog
könnyebben eljut, mint kerékpárral. De ezzel
szemben kétségtelen, hogy pl. útjárőrök, futárok,
szerencsétlenség vagy bűncselekmény színhelyén
megjelenő járőrök, szárny székhelyére vagy szomszédos
őrsre összpontosítottak, egyes községek
vagy tereptárgyak meglepésére kivezényeltek,
vasutállomástól távol levő őrök stb. stb. a keré-
párnak kitűnő hasznát vehetik.

A parancsnokságom alatt álló szentgotthárdi
őrsön egy néhány előfordult sürgős nyomozás
alkalmával szerzett tapasztalatok alapján a múlt
évben felmerült a gondolat, hogy milyen jó és
hasznos dolog lenne, ha az őrsre beosztott minden
csendőrnek kerékpárja volna. Megjegyzem külön-
ben, hogy ezen a vidéken a kerékpár nagyon el-
van terjedve, így pl. az őrsállomás székhelyén
levő gyárak munkásai a közeli falvakból majd-
nem kivétel nélkül kerékpáron járnak munkába.
Ezért itt a kerékpárlopás nagyon gyakori, és azok
miatt a szentgotthárdi őrs állandóan hosszas,
fáradtságos és nem mindig eredményes nyomo-
zásra volt kárhóztatva, egyrészt, mert a trianoni
határ nagyon közel van, másrészt pedig, mert a
kerékpártolvaj kerékpárjával sokkal gyorsabban
mozgott, mint a gyalogosan nyomozó csendőrök.

A sok kudarc nagyon bántotta az őrs derék,
kötelességtudó legénységét és az akkori járás-
parancsnok helyettes, jelenleg szakasparancsnok
Novák István I. oszt. tiszthelyettes kezdeménye-

zésére az őrsön levő két tiszthelyettes és mind a
tíz csendőr saját költségén egy-egy erős és minden
viszontagságot kiálló kerékpárt szerzett be. A
kerékpárok beszerzése után az őrs hamarosan fő-
lénybe került a kerékpártolvajokkal szemben úgy,
hogy azután már a kerékpárlopások majdnem
mind kiderítették, a tolvajok száma is folyton
csökkent, mert míg a tolvaj teljes biztonságban
karikázott „elkötött” kerékpárján, a negyedik
községben, sokszor idegen járás területén már el-
fogta a kerékpáros járőr.

A szentgotthárdi őrs sikerein felbuzdulva a
többi őrök is igyekeztek egy-egy kerékpárt vásá-
rolni úgy, hogy rövidesen minden őrsön volt egy-
két olyan tiszthelyettes és csendőr, akinek saját
kerékpárja volt.

A folyó évi tavaszi szemlém alkalmával
— látva, hogy a legtöbb csendőrnek már van
kerékpárja — magam is propagálni kezdtem az
eszmét az őrökön s azt alárendeltjeim zöme —
természetesen a legesekélyebb presszió nél-
kül — lelkes odaadással tette magáévá úgy,
hogy pl. ez év július 1-én a szárny 87 főnyi állo-
mányából már 80-nak volt saját kerékpárja.

Csak az elmondottak megerősítésére említem
meg, hogy a kerékpár gyakorlati használhatósá-
gát kipróbálándó két ízben szárnyamat riadó-
szerűleg összpontosítottam, mikor is három óra
alatt még a legtávolabbi — 44 km.-nyire — fekvő
pinkamindszenti őrsről is beérkeztek a csendőrök,
vagyis három óra alatt egy egész kerékpáros szá-
zad bukkant fel a szárny székhelyén. Hogy ez
milyen nagy előnyt jelent, azt úgy gondolom, nem
kell bővebben bizonyítanom.

Június 17-én a kerületi parancsnokság enge-

délyével egy, gyakorlattal és kerékpárversennyel egybekötött összpontosítást rendeztem. Az összpontosításon megjelent 70 csendőr közül 28-an versenyre állottak ki. A verseny teljes szolgálati felszereléssel, abnormális, 30 fok melegben, a déli órákban, lengedező szél mellett a legnagyobb rendben és minden baleset nélkül folyt le. A verseny iránya: Magyarlak—Háromháza—Rábakéthely—Szentgotthárd—Rábafüzes, Jakabháza—Felső- és Alsórönök—Vasszentmihály—Csörötnek és vissza Magyarlak községek közötti vonalon folyt le. A megtett út 24 kilométer volt. Eredmény: 1. Baranyai István csendőr (Iváne) 66 p. 36 mp. 2. Vincze István csendőr (Szentgotthárd) 66 p. 42 mp. 3. Berke Károly csendőr (Óriszentpéter) 68 p. 03 mp. 4. Porpácsi Gyula csendőr (Szentgotthárd) 68 p. 26 mp. 5. Molnár István csendőr (Szentgotthárd) 68 p. 51 mp. 6. Balogh Antal csendőr (Felsőszölnök) 69 p. 41 mp. 7. Ihász István csendőr (Rábafüzes) 69 p. 55 mp. 8. Kirkovics Károly csendőr (Szentgotthárd) 69 p. 57 mp. Versenydíjak voltak: 1. ezüst szivarka-

A szentgotthárdi kerékpárverseny egyik jelenete.

tárca, 2. tulaezüst zsebóra láncsal, 3. ezüst zsebóra láncsal, 4. ezüst ébresztő óra, 5. ezüst karkötő óra, 6. egy külső és egy belső kerékpár gummi, 7. egy külső és egy belső kerékpár gummi, 8. egy kerékpár nyereg, egy csomagtartó és egy futócsengő. Porpácsi Gyula csendőr a negyedik díjon kívül, mivel a legjobb kondícióban érkezett be, még háromszázezer korona pénzjutalomban is részesült.

Nagyon szeretném, ha az elmondottak bajtársaimat felvetett eszmém felkarolására buzdítanák, s még inkább, ha átdolgozás alatt levő utasításunk a csendőrségi szolgálatban a kerékpárnak az öt megillető helyet biztosítaná. Arra természetesen nem gondolhatunk, hogy a mai nehéz viszonyok között a csendőrséget a kinstár lássa el kerékpárral; belátom, hogy ez nem lehetséges. De ha valaki egy kerékpárra valót nélkülözni tud — nagyon jó kerékpárokat lehet már aránylag olcsó pénzért kapni — annak csak ajánlani tudom, hogy beszerezze, mert az élvezett előnyök a befektetésért egy-két év alatt busásan kárpótolják, de előmozdítja a csendőrségi szolgálat ügyét is, amire mindnyájunknak, minden erőnkkel törekednünk kell.

Portyázás.

Az entente szigorúan megtiltotta Németországnak a katonai repülést. A németek erre azzal feleltek, hogy átrepültek Amerikába s rövid idő múlva Amundsen német repülőgépen majdnem az északi sarkra repült. Nem a repülőgépen múlt, hogy nem jutott el odáig. Az agyontiport és az ellenőrzőbizottságok légiója által megnyomorított német repülőtechnika tehát rövid néhány hónap alatt olyan két világrekordot produkált, amelyek előtt — irigykedve és bosszankodva bár — a győzőknek is kalapot kell emelniük. Egyébként Amundsent „entente-körökben“ bizonyára nem tartják nagyon tapintatos embernek, mert nyíltan meg merte a világnak mondani, hogy a német repülőgép teljesítményéhez hasonlót a világ egyetlen gépe se tudott volna felmutatni. A müncheni Lemann-cég viszont, úgy látszik, nem hajlandó ezt az elismerést teljes értékűnek elfogadni, mert Amundsen utleírásának kiadását megtagadta azzal az indoklással, hogy Amundsen a háború alatt egy nyilatkozatában Németországot megsértette. Pedig Amundsen könyve nem volna éppen rossz üzlet, de hát, úgy látszik, hogy van valami, ami még az üzletnél is előbbrevaló: a nemzeti önérzet. Már tudniillik Németországban. Mert Budapesten ilyenkor azt szokták mondani, hogy a hazaszeretet nagyon szép és dicséretes dolog, de az üzlet — üzlet.

*

Napokon át titkolózva és súgva célzolgattak az újságok egy nagy botrányra, amelynek középpontjában egy egész Budapesten ismert, rendkívül előkelő személyiség áll, akinek nevét éppen társadalmi állására való tekintettel nem lehet közölni. Félve figyelt mindenki, hogy mi fog kipattanni. Mindenki azt hitte, hogy ezek után — Uram bocsá! — nem tudom, kiről lesz szó; három-négy napi kínos sejtelem szállta meg az embereket, hogy talán olyasvalami fog kiderülni, ami az ország hírnevének is kárára lesz. Egyszerűen nagyon kínos napok voltak azok, az ember szinte szeretett volna már túlesni az egészen. De az előkelő személyiséget továbbra is titokzatos fátyol takarta, míg aztán végre kiderült, hogy Rosenbaum Izidorné, egy rosvottmúltú ingatlanügynök felesége sikkasztott. Tudomásul vettük. De ezek után most már igazán zavarban vagyunk az előkelőség fogalmát illetőleg. Rosenbaum úr valószínűleg azért előkelő, mert sok pénze van, amiből viszont az következik, hogy akinek sok pénze van, az előkelő, annak okvetlenül az előkelő társaságban van a helye. A miniszter, a tábornok, az egyetemi tanár, a kuriai bíró már nem ilyen előkelők, mert a neveiket egy-kettőre kiírják. De Rosenbaum, az más. Hát az előkelőség ilyen definíciójával sehogy sem tudunk egyetérteni, mert ez is a háború utáni nyomorúságos idők szüleménye. Éppen elég volt már belőle. Most már lassacskán ideje volna visszatérni az előkelőség igazi fogalmához, amelynek feltételei között azonban a pénz nem áll az első helyen. Sőt talán még az utolsón sem.

*

Az ember igazán nem is gondolta volna, hogy a hatalmas francia birodalomnak ilyen oszlopos

támaszai a szenegál-négerék. Mert nem is beszélve arról, hogy a háború alatt Franciaországért vérezték, lám, a Ruhrvidéket is ők szállották meg és annak barbár német lakosságát is ők részesítették Szenegália kultúrfölényének áldásaiban. Most meg már egyszerre Marokkóban védik a Grande Nation-t a riff-kabilokkal szemben. Igaz, hogy nem sok szerencsével, de hát a jóakarát meg van és a baráti szívességnél ez a fő. Hja, így aztán könnyű hatalmasnak lenni! Ha a riff-kabilokkal vagy a németekkel van baj, ott vannak a szenegál-négerék, ha a magyarokkal van baj, ott vannak a csehek és a románok, a bolgárok ellen a szerbek, egytől-egyig mind hü szövetséges, aki boldogan hal meg Franciaországért. Csak azt nem tudjuk, hogy ha például a szenegál-négerék vagy mondjuk, a románok kerülnének bajba, vajjon a franciák viszonoznák-e nekik azt a szívességet, hogy meghaljanak értük? Mert eddig még a viszonzás mindössze abból állott, hogy szabad rablást engedélyeztek valamennyinek.

*

Illetékes és illetéktelen fejeknek nagy gondot okoz ma a kérdés, hogy milyen névre kereszteljük a várva-várt gyermeket: az új magyar pénzt. Pengő, korona, forint, turul, máriás legyen-e a nagyja, krajcár, fillér, garas vagy éppen peták-e az apraja, ezt kell eldönteni. Nehéz a döntés, mert nagyon sok van, már tudniillik, nem pénz, hanem név és az mind jó, mert mind magyar. A kérdést eldöntik majd a hivatottak, mi akármilyen becsületes magyar nevű pénzt szívesen látunk — korlátlan mennyiségben. És reméljük, hogy zsebbéli költségvetésünk tételei közül a százezrek és milliók örökre száműzetnek oda, ahova valók: az asztromiába. Gyermekeinket pedig nem arra fogjuk majd tanítani, hogy ezerből lesz a százezer, hanem, hogy krajcárból lesz a forint, azaz pardon: peták-ból lesz a lázsiás.

*

Az iskolák bezárták kapuikat, a tudományok csarnokai kiürültek s a nebulók, diákok és maturusok vidám serege a kéthavi semmittevés boldog tudatával széledt szét a szélrózsa minden irányába. Legboldogabbak persze azok, akik végleg „megszabadultak” az iskolától. Örömtől sugárzó arccal, nagy tervekkel indulnak neki a másik, a nehezebb iskolának: az életnek, hogy aztán tíz vagy húsz év múlva fáradtan, csalódottan megint összejöjjenek visszasírni az iskolában eltöltött boldog esztendőket. A vakáció örömei közepette talán nem is gondolnak arra, hogy ugyanakkor Erdélyben havasi tanítókból és pópákból lett „tanárok” százával buktatták el a magyar fiúkat, nem azért, mintha kevesebbet tudtak volna tanáraiknál, hanem, mert az erdélyi magyarság kultúrájának letörésére törekvő politika ezt így parancsolta. A balkáni kultúrájú Románia nem képes az erdélyi kultúra magaslatára emelkedni s azért igyekszik azt a maga nivójára lezülleszteni. És abban az erdélyi román intelligenciában, amelyet magyar iskolák emeltek oda, ahol van, nincsen annyi jóérzés vagy talán bátorság, hogy maga tiltakozzék ez ellen a világraszóló kultúrbotrány ellen, amely még a Balkánnak is szégyenére válik. Magyar szülők, áldjátok az Istent, hogy gyermekeitek magyar

iskolába járhatnak és a boldog vakáció alatt juttassátok sokszor eszébe fiaitoknak a szomorú erdélyi pajtásokat, akik nem az öröm, hanem a bánat könnyével szemükben s egy bizonytalan jövő nehéz aggodalmával szívükben indultak vakációra! És fogadtassátok meg velük, hogy életük legszentebb célja az lesz, hogy ezeket a pusztuló magyar lelkeket megmentse!

Figyelő.

Rágalmak a csendőrségről.

Mai számunk elején megemlékezünk arról, hogy a magyar csendőrségről ismeretlen egyének aljas rágalmakat terjesztenek s hálásan konstaltjuk, hogy e rágalmakkal szemben két tekintélyes napilap, a Budapesti Hírlap és a Magyar-ság — melyek különben testületünk iránt rokonszenvűket már ismételtén kifejezésre juttatták — a csendőrséget védelmébe veszi és felháborodva tiltakozik az átlátszó célzatú gyanúsítások ellen. Örömmel tölt el minket a közvélemény e két szószólójának elismerése, amelyet az alábbiakban bajtársainkkal is szószerint közlünk:

A Budapesti Hírlap 1925 július 5-iki számában „Kósza rágalmak a magyar csendőrségről” cím alatt a következőket írja:

„Mindnyájan ismerjük és becsüljük a szálas kakastollas legényeket, akik hivatalban vannak az ország — elsősorban a falvak — közbiztonságának megőrzésére, s akik ellen a demagógia ismét szervezett rágalomhadjáratot indít. Tudjuk róluk mindnyájan, kik figyelemmel kísértük működésüket, hogy e hivatásukat kétséggel katonás keménységgel, de teljes megbízhatósággal, lelkiismeretességgel és kötelességtudással végezték.

A magyar csendőrség — mely több, mint 40 éves történelmi multra tekint vissza és az idők folyamán lassan Európai hírnévre is tett szert — a békében a nyomozó közegek, illetve hatóságok legfontosabb és legbiztosabb támasza volt. Mint ilyen, nehéz munkát végzett és különösen kriminalisztikai tekintetben nélkülözhetetlen volt. A nomád életéről a mai napig le nem tért cigányoknak, nemkülönben a csempészeknek és különböző raffinált, agyafúrt észjárású bűnözőknek kerlelhetetlen, megvesztegethetetlen üldözői, kiknél a katonai becsület, a csillag, majd a tiszti kardbojt útját állotta az oda nem való elemek betolakodásának. A világháború idején közmondássá vált, hogy a magyar csendőrség a világ legmegbízhatóbb katonája.

A háborúból különösen határesendőrségünk vette ki a részét, karöltve működve az osztrák határ csendőrséggel és különösen kitüntette magát a bukovinai véres harcokban Fischer ezredes parancsnoksága alatt. Tudjuk, hogy már a háború elején a nowoszikrai csatában átment határesendőrségünk a tűzkeresztségen és már az első ütközetekben dicsőséget szerzett nevének. A háború további folyamán is a Hőfer jelentések többször emelik ki csendőreink vitézségét, melynek maradandó példája a románok elleni háború elején történt, mikor 20 székely határesendőr három ellenséges zászlóaljot hat napon át feltartóztatt és ezáltal lehetővé tette a székely határfalvak kiürítését és a lakosság elmenekülését.

A szervezettnek látszó rágalmazó hadjárat, melylyel az eddig makulátlan testületet próbálják kikezdeni felelőtlen elemek, abban áll, hogy Csonka-magyarországunk különböző vidékein — némi variációval — csendőrségünk ellen különböző kósza, pletyka hírek keringenek. A sok közül ime kettőt mutatunk:

1. „Egy asszony, aki 15–17 millió koronával a zsebében ment a kunszentmiklósi vasutállomásra haza a községbe, egy útközben levő (?) híd alól két alakot látott ki-kínézni, mire megijedt és visszafordult a vas-

uti állomás felé. Utközben találkozott két szembejövő csendőrrel (egy járőrrel) kikkel újból visszafordulva a község felé ment, elpanaszolva félelmét. A csendőrök egyike utközben hátulról szuronyával leszúrta az asszonyt, mire pénzt elvették, a hullát a vízbe dobták és tovább portyáztak. A hid alól ezt végignézte az ott volt két alak, akik csempészek (!) voltak. Az örsön ezt feljelentették, a járőrt elfogták, melynek tagjai a csempészek tanúskodása és az egyik csendőr nadrágjának vérossége folytán (abba törülte volna szuronyát) beismerték tettüket.

2. A másik eset: „Valamelyik alföldi község határában portyázó csendőr járőr találkozott egy fiatal leánnyal, aki a csendőröknek sírva panaszolta, hogy utközben édesatyját és őt két csavargó megtámadta. Atyját leütötték, neki sikerült elfutni. A gyilkosság okául elmondotta, hogy egy eladott tehénnek ára, körülbelül hatmillió korona van nála, mely pénzösszeget a tettesek atyjánál vették megfoglalni. Kérte a csendőröket, menjenek vele a tett helyére, talán majd még sikerül az apiát megmenteni és a tetteseket elfogni. A két csendőr összenézett, a leányt leszúrták és a pénzt elvették tőle, holttestét pedig egy közeli szalmakazalban rejtették el.”

A kőszai vádak ügyében természetesen illetékes helyen a legszigorúbb vizsgálat indult meg, de sajnos eredeti forrását még eddig nem sikerült felderíteni.

A külföldi sajtónak az a része, amely mindenkor, — minden alapos tájékozottság nélkül — szereti szegény, a győzők által kifosztott és agyontiport hazánkat előnytelen színben feltüntetni, természetesen mohón kapott ezeken a koholmányokon és különböző hírek formájában ismételtelen közölte ezeket a magyarellenes propagandát szolgáló látszó pletykákat.

A vonatkozó külföldi cikk szerint Rábafüzes környékén „mint hírlik” gyilkosság történt. Két csendőr meglesett egy leányt, kitől dollárban levő örökségét elrabolták és azután leszúrták. Egy csempész ezt látva, a csendőröket az érdekelt főszolgabírónál feljelentette. A vizsgálat alkalmával a dollárok a csendőrök egyikének eszmájában feltaláltattak.

A bécsi lapokban a rábafüzesi csendőr különítményről megjelent rágalmozó hírt az „Allentown Friedens-Bote” című amerikai lap is közölte. Ezen lap vallászinűen „Der Freie Burgenländer” című osztrák lapból vette át a hírt, mert utóbbi lapnak sok Amerikába szakadt magyargyűlölő előfizetője van.

Kétségtelen, hogy a világháborút követő forradalmi időkben, melyeknek hullámai csak lassan kezdenek elcsitulni, a csendőrség eddig teljesen intakt testületébe is — mint úgyszólván mindenfelé — betolakodtak oda nem való elemek. Velejárója ez egy olyan világégésnek, amilyen a világháború illetve azt követő forradalmak voltak, melyeknek a tömeglélekre való romboló hatása kiváltotta a nép salakjának előretörését.

Ezzel a ténnyel szemben azonban örömmel kell megállapítanunk, hogy a csendőrségnek — a testület kiváló multiához méltó energiájával és agilitással — sikerült az oda nem méltó elemeket magából kiselejtezni. A rágalmozó valótlanúsága kétségen felül beigazolást nyert. Résen kell azonban lennünk, hogy az ily felelőtlen elemektől származó rágalmozóknak azonnal élet lehessen venni, egyben azonban módot kell találni törvényes úton arra, hogy azok, kiknek nincs jobb dolguk, mint köztisztviselőként álló intézményeket rágalmozni, ettől visszariasszanak. Szigorúan és kérlelhetetlenül ki kell nyomozni az ilyen embereket és minden hazafias érzésű állampolgárnak kötelessége, hogy az érdekelt hatóságokat ebbeli nehéz, fárasztó munkájukban támogassa még pedig akként, hogy a csendőrség ellen kerülő hírek terjesztőit illetve azok forrását a legközelebbi csendőrségi parancsnokságnak vagy bármely csendőrnek tudomására hozza. Akkor a jövőben többé nem fognak megtörténni ily alaptalan, hazug és minden alapot nélkülöző támadások, melyek hüntetlenül csak a destrukció céljait szolgálják és amelyekkel szemben éppen csendőrségünk a legerősebb védőbástya.

A Magyarországi július 8-iki számában „Rágalomhadjárat a magyar csendőrség ellen” cím alatt a következőket írja:

„Felfedezni a magyar csendőrséget, kiemelni ennek az intézménynek kiválóságát, szerencsés szervezését, teljesítő képességét, fontosságát és megbízhatóságát, erre hálát Istennek ma már nincsen szükség. Régen felfedezték, elismerték és méltányolták a magyar csendőrséget nemcsak nálunk, hanem az ország határain kívül is. Közel ötödfélévtizedes múltja mindennél világosabban beszél a csendőrség helyett, amely méltó maradt önmagához és azokhoz a célokhoz, melyek érdekében a nyolcvanas években megszervezték. Talán egyetlen intézménye sincs az országnak, mely ily hosszú idő alatt sem javításra, sem toldásra, még csak kiegészítésre sem szorult. Sőt egyenesen állami és nemzeti érdek, hogy eredeti szervezetében, eredeti hivatásában meghagyják. Azok, akik józan előrelátással és áttekintéssel rendelkeznek, kell, hogy ebben a vonatkozásban konzervatívek legyenek.

A csendőrség nehéz kötelességét — fokozott erőfeszítéssel — a legsúlyosabb időkben is példásan teljesítette és kiheverte a forradalom alatt önhibáján kívül szenvedett károkat, példátlan energiával szedve össze erejét. Régi nemes tradícióiból táplálkozva, erős bástyája állami szervezetünknek s biztos záloga nemzeti és állami életünk nyugodt fejlődésének. Teljesítménye, szelleme, erkölce, tekintélye, hagyományai mind élő tényezők lettek a magyar élet, a jog- és állambiztonság tovább fejlődésében.

És mégis akadnak ebben az országban olyan emberek, kik nem átalják az általános vízőzönnek e még keményen és dacosan ellenálló védőbástyáját és alappillért kikezdeni. Micsoda magyar emberek lehetnek azok, akik frivol kezekkel ehhez hozzá mernek nyúlani. Nem gondolhatunk mást, mint hogy azok a tényezők léptek ismét munkába, amelyek egyszer már összetörték Magyarországon a rendet és törvényeket és amelyek ilyen hatalmas és egészséges szervezetet nem tudnak elviselni. Ezek a nyugtalan és bűnös elemek mindig boldogak, ha kilátásuk van arra, hogy a magyar csendőrség makulátlan intézményére sarat fecskendezhetnek. Szomorú, hogy akadnak könnyen hívők és gyámoltalan emberek, akik kézpénznek vesznek minden ostoba pletykát s könnyelműen terjesztik tovább a lelkiismeretlen, piszkos rágalmozásokat.

A fiatal leány leszúrása és kifosztása, a 16–17 millióval zsebében hazafelé tartó asszony megölése s hullájának vízbedobása mindenesetre eredeti hazugságok, sajátos rémregényeknek beillő történetek, melyekből — szerencsére — egyetlen szó sem igaz. De manapság annál inkább hisznek az ilyen hazugságoknak, minél inkább hihetetlenek.

A forradalmaknak a társadalom erkölcsi alamosottságának és az általános hanyatlásnak következménye az, hogy ilyen rágalomhadjárat meghallgatásra találhat. Az illetékes tényezőknek azonban emlékezniük kell arra, hogy alaptalan, de jól elhelyezett valótlanúságokkal egyszer már előkészítettek egy felfordulás útját. A magyar társadalom erkölcsi színvonalának emelésével és ellenállóképességének erősítésével kell elejét venni annak, hogy a magyar állam szervezeteinek aláaknázása sikerülhessen. És természetesen könyörtelenül meg kell büntetni azokat, akik ilyen destruktív hadműveletet akár tudatosan, akár locsogási ösztönből öntudatlanul elősegítenek.

Ha nemzeteket egyes személyekkel hasonlítunk össze, akkor a nemzetiség nem egyéb, mint rokonok közti szeretet, barátság s a családbeli becsület fenntartását eszközölő éberség; ha pedig mélyebben tekintjük, akkor az emberi lény minden ereibe s lelki legbensőbb rejtekeibe szőtt természeti tulajdon, melyet az önbecs megsemmisülése nélkül szinte oly lehetetlen kiirtani, mint bizonyos, hogy a szív kiszakítása után világunkon többé élni nem lehet.

Széchenyi.

Képek a budapesti Tattersall négy napos országos lovasmérkőzéséről. Balról jobbra: Zupka Győző főhadnagy, Pauly-Hartmanné, Szabadhegyi István főhadnagy.

KÜLFÖLDI CSENDŐRSÉGEK

Az olasz csendőrség.

Szervezeti és általános határozványok a királyi csendőrség (Carabinieri = karabélyosok) számára.

SZABÓ JENŐ százados fordítása.

Szervezeti szabályzat.

I. FEJEZET.

Rendeltetés és jogok.

1. §. A királyi csendőrség feladata a közrend és biztonság fenntartása és a törvények, szabályrendeletek megtartása fölött való őrködés.

Szolgálatuk lényegét a szakadatlan éberség és állandó tevékenység képezi.

Éppen ezért a csendőröket akkor is szolgálatban állóknak kell tekinteni, ha nincsenek szolgálatba vezényelve s ilyen esetben is kötelességük a törvénysértőkkel szemben eljárni, a magánügynek vagy közhivatalnokok jogos felhívásának eleget tenni.

2. §. A királyi csendőrség, mint a hadseregnek kiegészítő része, annak első fegyvernemét képezi s háború esetében a többi csapatokkal együtt résztvesz a hadműveletekben és azonkívül ellátja a hadsereg mellett azokat a szolgálatokat is, amelyek különös feladatát képezik.

3. §. A királyi csendőrség tagjaira — kivéve a kifejezetten rájuk vonatkozó eltéréseket — a katonai törvények és szabályok alkalmazhatók.

4. §. Minden esetben, ha a királyi csendőrség a vonalbeli csapatokkal, bármilyen szolgálati feladatra egyesül, a csapatok jobb szárnyán foglal helyet, vagy pedig az élen menetel, kivéve, hogyha olyan műveletről vagy gyakorlatról van szó, amelyek természetüknél fogva egy fegyvernem vagy csapattest előnybe helyezését követelik más fegyvernem vagy csapattesttel szemben vagy pedig, ha a célszerűség vagy szükségesség ezt tanácsolná a katonai parancsnokságnak, amelyek a csapatok alá vannak rendelve.

5. §. A királyi csendőrség a királyi gárda csendőrség (carabinieri Guardie del Re) hiányában ellátja annak szolgálatát s a díszőrségek szolgálatát is neki van fenntartva.

6. §. A helyőrség parancsnoka, amennyiben a rendelkezésre álló erő s a szolgálati viszonyok megengedik a csendőrséget díszőrségként, továbbá szemléknél, díszelgéseknél vagy pedig ordonnanz szolgálatra és a rend fenntartására igénybe vehetik.

Kivételesen és a fentemlített megszorítással a csendőrség a helyőrséggel való együttműködésre is felhívható.

A csendőrség, ha ebből a szolgálatra hátrány nem származik, részt vesz a helyőrség díszkivonulásain is.

7. §. A csendőrség kivételesen súlyos esetekben az állomásparancsnokságok által, katonai csapatként igénybe vehető, különösen akkor, ha a veszélyeztetett közrend fenntartása érdekében szükséges, hogy a hely-

őrség egész fegyveres ereje a katonai felsőbbség rendelkezésére álljon.

8. §. Az ilyen esetekben kívül az állandó hadsereg csapatainak parancsnokai, nemkülönben az állomásparancsnokság tisztjei semmi körülmények között nem avatkozhatnak bele a csendőrség napi foglalkozásába, sem a rendes szolgálati ügyködésébe, sem a belső lakatnyai szolgálatukba s annál kevésbé vonhatják el bármilyen okból azokat a szolgálatoktól, amelyek ellátására hivatva vannak.

9. §. A királyi csendőrség a hatóságok leveleinek és sürgönyeinek kézbesítése végett a szolgálatról el nem vonható: azonban kivételes és igen sürgős esetekben és ott, ahol az ilyen levelezések és sürgönyök továbbítására más mód nem áll rendelkezésre s a késedelemből a szolgálatra hátrány származnék, az ilyen felhívásoknak is eleget kell tenni. Ilyen felhívások kibocsátására jogosultak: a hadtest- és hadosztályparancsnokok, az állomásparancsnokok, ha tábornoki rendfokozattal bírnak, a haditengerészet parancsnokai, a főispánok és alispánok, a bíróságok elnökei és a királyi ügyészségek.

Ha azonban az ilyenmű felhívások gyakran ismétlődnek, vagy ebből a testület rendes szolgálatának ellátására hátrány származnék, akkor a legióparancsnoknak szolgálati úton jelentést kell tenni, aki azután erről a főparancsnokságot tájékoztatja.

10. §. A királyi csendőrség kötelessége a bírósági és közigazgatási kihallgatáshoz a letartóztatott egyéneket elővezetni és őrizni, a megjelenni vonalkodó tanukat pedig bekísérni.

A hatóságok azonban a már bebörtönzött foglyoknak máshová való szállítására a csendőrséget nem vehetik igénybe, kivéve, ha olyan helyre kell azokat szállítani, ahol sem börtönök, sem megfelelő vizsgálati termékek rendelkezésre nem állnak.

Ez utóbbi esetben a csendőrség — megfelelő utasításokkal ellátva — a letartóztatott egyént a bíró hivatalába vezeti elő.

II. FEJEZET.

Szervi tagozódás.

11. §. A királyi csendőrség:

- a csendőrfőparancsnokságra (il comando generale dell'arma);
- tizenegy kerületi legióra (legioni territoriali);
- egy tanlegióra (legioni allievi);
- egy tisztképző iskolára (scuola allieri ufficiale)

tagozódik.

12. §. A főparancsnokság áll:

Egy főparancsnokból (altábornagy, tenente generale), két beosztott tábornokból (vezérőrnagyok, maggiori generali),

segédtisztiságból, amely — tekintettel a szolgálati, fegyelmi és bizalmas ügyekre — három részre oszlik fel.

13. §. A kerületi legiók feladata a közrend és biztonság fenntartása, a törvények és rendeletek megtartása fölött való őrködés. Az egyes legiók rendszeresített létszáma a területek nagyságától és fontosságától függ.

A csendőrségi tanlegiónak, nemkülönben a cagliari és palermói legiók tanosztályainak célja a katonai továbbképzés, illetve az újonnan felvetteknek a csendőrségi szolgálatban való kiképzése.

A tisztképző iskolának az a rendeltetése, hogy az alhadnagyi rendfokozatot elérhetővé tegye az erre törekvő altisztek számára.

14. §. A kerületi legiók osztályokra (divisioni), századokra (compagnie), hadnagyságokra (tenenze), 1. és 2. osztályú szakaszokra (sezioni di prima, di seconda classe) és őrsőkre (stazioni) tagozódnak.

A tanlegió zászlóaljakra (battaglioni), századokra és szakaszokra oszlik fel.

Ezen kívül minden legiónak vezérkara van (stato di maggiore).

15. §. A legió parancsnoka ezredes vagy alezredes (colonello, tenente colonello), az osztályé alezredes vagy őrnagy (maggiore), a századnak százados (capitano), a hadnagyságnak hadnagy (tenente), az első osztályú szakasznak alhadnagy (sottotenente), a második osztályú szakasznak pedig járási főörmfester (maresciallo d'allogio maggiore).

A tisztképző iskolát egy őrnagy vezeti, aki mellé egy százados és két hadnagy van beosztva.

16. §. A tiszti állomásokon levő őrsőket járási főörmfesterek vezetik s csak kintüntetésként lehet az ily őrsők vezetésével a helység fontosságához vagy a létszámhoz mérten más rendfokozatu altiszteket megbízni. Más őrsőknek főörmfesterek (maresciallo capo), őrmesterek (maresciallo d'allogio) és őrsvezetők (brigadiere) a parancsnokai.

III. FEJEZET.

Létszám és kiegészítés.

17. §. A főparancsnokság, kerületi legiók, tanlegió és a tisztképző iskola szervezetszerű létszáma az érvényben lévő létszám-táblázatban van megállapítva.

18. §. A hadnagyok létszámában beálló hiány két-harmadrészen a csendőrség alhadnagyaiból, egyharmadrészen pedig a gyalogság, lovasság, tüzérség és műszaki csapatok hadnagyaiból lesz pótolva.

19. §. A királyi csendőrség legénységi létszámának kiegészíthetése történhetik:

1. rendes sorozás útján, akik a feltételeknek megfelelően a csendőrség kötelékében óhajtanak szolgálni;

2. önkéntes jelentkezés útján;

3. a királyi hadsereg vagy királyi haditengerészet állományából való átlépés útján, akár ténylegesen szolgál az illető, akár tartósan szabadságolva van.

Az ilyen átlépés azonban az altiszti növendékeknek nincs megengedve;

4. a szolgálati kötelezettségének már eleget tett legénységnek egy évre szóló kötelezővel további szolgálatra való alkalmazása útján;

5. a szabadságolt csendőr legénységnek szolgálatra való újbóli alkalmazása útján.

IV. FEJEZET.

A főparancsnok kötelmei.

20. §. A királyi csendőrség főparancsnokának a kötelmei a következők:

a) közvetlen előljáró parancsnoka az összes legióknak s felelős a szolgálat, fegyver és az adminisztráció szabályszerű kezeléséért;

b) saját kezdeményezéséből tanulmányoz mindent s felhívja a kormány figyelmét mindenre, ami a csendőrségi szolgálatra, szervezésre és fegyverre előnyhöz járhat;

c) szervezeti, személyi, fegyelmi és anyagi ügyekben, továbbá minden katonai vonatkozású ügyben a csendőrség főparancsnoka a hadügyminiszternek van közvetlenül alárendelve, de a csendőrség területi elosztását illetőleg a belügyminiszter is rendelkezik vele;

d) alá van rendelve továbbá mindazoknak a minisztereknek is, akiknek hatásköre a szolgálatot illetőleg a csendőrségre kiterjed;

e) engedélyez szabadságot a főparancsnoksághoz beosztott tábornokoknak és főtiszteknek, nemkülönben a tisztképző iskola parancsnokainak. A legiók parancsnokainak nem engedélyez szabadságot, mert azok ily irányú kérelmeiket az illetékes katonai hadosztály-parancsnoksághoz terjesztik elő;

f) a tisztek áthelyezésére a belügyminiszter előzetes hozzájárulásával a hadügyminiszternek javaslatot tesz;

g) neki adja le a hadügyminiszter azoknak a tiszteknek a kérelmeit, akik más csapatokból a csendőrség kötelékébe óhajtnak lépni; e kérelmeket felülbírálja s véleményével ellátva visszatérteszi.

h) minden egyes rendfokozatra vonatkozólag meghatározza azt az évfolyamhatárt, ameddig az előléptési beadványok előterjeszthetők, azt a szükséges létszámot véve alapul, amely előreláthatólag a következő évben beálló hiány pótlására elegendőnek mutatkozik;

i) ő hívja össze a főparancsnoksághoz a különleges előléptetési bizottságot (commissione speciale di avanzamento), amelynek rendelkezésére bocsátja mindazokat az előléptetési beadványokat, amelyek az alárendelt légióktól beérkeztek s a bizottság véleménye alapján meghatározza a különböző rendfokozatokban eszközöndő előléptetések kereteit.

Az egész csendőrségnél beálló fogyaték alapján ő lépteti elő a próbacsendőroket csendőrokké s eszközli a többi előléptetéseket is úgy, hogy minden egyes altiszti rendfokozatban megfelelő létszám álljon rendelkezésre. Ő nevezi ki továbbá a járási főörmfestereket és bizonyos meghatározott esetekben ő eszközli ezeknek a testületből való eltávolítását;

l) dönt a legénységi áthelyezések felett;

m) engedélyezi a gyalog állományból a lovas állományba való áthelyezést és viszont;

n) határoz a tartósan szabadságolt csendőrlégénységnek a csendőrségi szolgálatra való újbóli alkalmazása, nemkülönben más csapatok ténylegesen szolgáló legénységének a csendőrséghez való átvételük végett előterjesztett kérelmei felett s megjelöli azokat a légiókat, amelyekhez azok, akiknek a kérelmük kedvező elintézését nyert, bevonulni tartoznak;

o) a tisztek felett a fegyelmi fenytő jogot olyan mértékben gyakorolja, amint az részére a királyi hadsereg fegyelmi szabályzatában meg van határozva;

p) ő rendeli el az altiszti fegyelmi bizottság összehívását (commissione di disciplina dei sottoufficiali), kivéve, ha az altiszti szabályzat 85. §-ának b) alpontjában körülírt büncselekményről van szó, amely esetben az iratokat véleményével ellátva a hadügyminiszternek tartozik felterjeszteni;

q) a fegyelmi bizottságnak a legénység elbocsátására vonatkozó határozatait saját véleményével ellátva a hadügyminiszternek terjeszti elő. Intézkedik továbbá az iránt, hogy azok a csendőrokk, akik egy fegyelmi bizottság határozott véleménye szerint a csendőrségi szolgálatra többé nem alkalmasak, a gyalogsághoz vagy a lovassághoz helyeztessenek át;

r) nem fogadja el a három évre szóló kötelezőjét annak, akit a továbbbszolgálatra nem tart érdemesnek, azonban ilyen esetben a legiókat felhatalmazhatja, hogy az illetőnek egy évre szóló kötelezőjét elfogadjassák;

s) a hadügyminiszter megbízásából ő adja az altisztek részére a nősülési engedélyeket.

t) intézkedik azoknak a szabadságolt csendőr egyéneknek más csapatokhoz való áthelyezése iránt, akik erkölcsi okoknál fogva nem alkalmasak arra, hogy továbbra is a csendőrség testületében szolgáltassanak;

u) az 1911. évi július hó 6. 690. számú törvény 9. §-a alapján a fegyelmi bizottság előterjesztésére ő rendeli el a szolgálat alól való felmentést.

V. FEJEZET.

A főparancsnoksághoz beosztott tábornokok kötelmei.

21. §. A főparancsnoksághoz beosztott tábornokok feladatait a főparancsnok határozza meg.

A főparancsnok rendeletére megismerléli a legióparancsnokságokat abból a szempontból, hogy a szolgálat minden egyes ága szabályszerűen és egyöntetűen kezelte-e, továbbá végrehajtják a hadügyminiszter által elrendelt közigazgatási szemléket is.

VI. FEJEZET.

A legióparancsnok kötelmei.

22. §. A legióparancsnokokat — a IV. fejezetben a főparancsnok részére előírt jogok és kötelmek kivételével — mindazok a jogok megilletik, amelyeket a

katonai szabályok és a katonai büntetőtörvénykönyv a csapatparancsnokoknak biztosítanak.

23. §. A legió parancsnoka olyan állomásügyekben, amelyek a csendőrségre és minden más csapattestre is vonatkoznak s a csendőrség különleges szolgálatát nem érintik, az illetékes hadosztályparancsnoknak van alárendelve.

Minden más szolgálati tekintetben nemkülönben fegyelmi és közigazgatási ügyekben úgy ő, mint a tisztképző iskola parancsnoka a főparancsnokságnak van alárendelve.

24. §. A legió parancsnoka tekintettel a csendőrség különleges szolgálatára a különböző minisztériumokkal és hatóságokkal állandó összeköttetést tart fenn, amint ez a szabályzat 38., 40. és következő §-aiban elő van írva, azonban az ott felsorolt eseteken kívül levelezésük csak a főparancsnokságra és az alárendelt alakulataira szorítkozik.

A tisztképző iskola parancsnokának, valamint az oda beosztott tiszteknek szolgálati köteleit az iskolai szabályzat tartalmazza.

VII. FEJEZET.

A tisztek kötelei.

25. §. Az osztály, század, hadnagyság és első osztályú szakasziparancsnokok jogait és köteleit az „Általános szabályzat a királyi csendőrség számára” című utasítás szabályozza. A „Fegyelmi szabályzat” értelmében a parancsnokok a kiküldönített parancsnokok fegyelmi fenytő jogával bírnak és pedig oly mértékben, mint azt a szabályzat rájuk nézve megállapítja.

A fentemlített parancsnokok viszonya a helyi katonai parancsnokságokhoz ugyanaz, mint a legióparancsnoké a hadosztályparancsnokhoz.

26. §. A tanlegióhoz és a tisztképző iskolához beosztott, valamint a kerületi legióknál különleges szolgálatot teljesítő tiszteknek jogai és kötelei ugyanazok, mint amelyeket a katonai szabályok a hason rendfokozatu és állásu tisztek számára előírnak.

27. §. A kerületi legiók 2. segédtszjtjei a 3. osztály szolgálatát (különleges szolgálat) látják el s azonkívül segédkeznek az 1. segédtszjtnek.

28. §. A tanlegió zenekarának karmestere feladatát a katonai szabályzat értelmében végzi.

VIII. FEJEZET.

Járási főrmester szakasziparancsnokok, őrsparancsnokok és más különleges szolgálatot teljesítő, vagy őrsparancsnokság vezetésével meg nem bízott altisztek kötelei.

29. §. A járási főrmester szakasziparancsnokok és az őrsparancsnokok jogait és köteleit az „Általános szabályzat a királyi csendőrség számára” című szolgálati utasítás tartalmazza.

30. §. Járási főrmesterekre, akik nem szakasziparancsnokok, főrmesterekre, őrmesterekre és őrsvezetőkre, akik nem vezetnek őrsparancsnokságot, kürtös alórmesterekre, az irodákba beosztott és a posta altisztekre a katonai fegyelmi szabályzat intézkedései olyan mértékben vonatkoznak, mint a más hasonrangú és állásu altisztekre.

A legiók vezérkarához szolgálatteljesítésre beosztott altisztek, amellet, hogy különleges szolgálatukat ellátják, segédkezni tartoznak a laktanyai belszolgálat ellátásánál is.

31. §. Az őrsökre beosztott azon altisztek, akik sem különleges szolgálattal, sem pedig parancsnoksággal megbízva működnek, segédkeznek annak a parancsnoknak, akinek alá vannak rendelve s a csendőrökkel együtt teljesítenek szolgálatot.

(Folytatjuk.)

Az okos ember nem néz annyira háta mögé, mint inkább maga elibe s elveszett kincse siratása helyett inkább azt tekinti s vizsgálja, mit menthetett meg s azzal beelégedni s lassankint többet szerezni iparkodik.

Széchenyi.

TANULSÁGOS NYOMOZÁSOK

Öngyilkosság vagy gyilkosság?

Irta: NÉMETH PÁL 2. oszt. tiszth. (Noszlop)

A Szolgálati Utasítás 55. §-a részletesen körülírja, mit kell a csendőrnek tennie, ha holttestet talál. E paragrafus szövegében olvassuk, mit kell tennünk akkor, „ha bizony megállapítható, hogy a halál nem idéztetett elő büntetendő cselekmény által és az elhalt egyén nem ismeretlen.” A csendőrnek tehát ezek szerint kétségtelenül meg kell állapítania azt, hogy öngyilkosság forog-e fenn, vagy pedig bűncselekményre lehet következtetni? E megállapításokat pedig az Utasítás szerint a „körülményekből” kell leszűrni.

Ezeket a körülményeket azonban egyik csendőr szűkebb, a másik tagasabb körben keresi, már amint azt az érzéke, látóköre, és talán még leginkább a több, vagy kevesebb kötelességérzete diktálja. A helyszínen és a hullán látható jelenségekből nem mindenkor lehet nyugodt lelkiismerettel megállapítani azt, vajjon önkéntes, vagy pedig erőszakos úton halt-e meg az illető? Azok a körülmények tehát, amelyekre az Utasítás céloz, semmi esetre sem vonatkoztathatók, kizárólag a helyszínrre. Csupán a helyadataira támaszkodni még abban az esetben is veszedelmes és tévútra vezető lehet, mikor a helyszíni adatok szerint kétségtelennek látszik az öngyilkosság. De beszéljen egy példa!

Ebben az esetben, amit én alább elmondok, egy koldusasszony hulláját találták meg egy kútban. Ismertük mi csendőrök is, ismerte a lakosság is. Tudtuk róla, hogy tragikus sorsa elvette tőle kenyérkereső férjét és teljesen reménytelen, kilátástalan életét koldulással tengette. Ezért azután, amint a kútból kihúzták és holtteste ott feküdt a földön, mindenkinek egészen logikus és természetesen kialakult véleménye az volt, hogy a koldusasszony meglegelte a vergődést és önszántából ment el oda, ahol a mindennapi kenyér már nem okoz gondot. Sem dulakodás nyoma nem volt található a kút körül, sem pedig a hullán külerőszak nyomait nem találtuk. Egyszerűen mindenkinek az volt a legszentebb meggyőződése, hogy a koldusasszony öngyilkos lett. Bűncselekményre bizony senki sem gondolt, mert valószínűnek látszott, hogy egy koldusasszonynak nincsen annyi pénze, amennyiért érdemes lenne őt láb alól eltenni, nem valószínű az sem, hogy haragosa lett volna, mert ugyan kinek lett volna útjában egy ilyen töpörödött, földhözragadt vénasszony.

Ez az a pont, ahol a csendőr könnyen hibázhat. Mert tegyük fel, hogy én a fentebb felsorolt „körülmények” hatása alatt elfogadom az öngyilkosság fennforgását, megejtik a boncolást, megállapítják a vízbefulladásos halált, bűncselekményre következtést engedő külerőszak nyomait sem találják, (amint ebben az esetben nem is találtak) s a hullát eltemetik, — és a koldusasszony élete, amely amúgy is csak teher volt embertársaira és valószínűleg önmagára is, véget ért. Senki sem sir utána. Gyilkosa különösen nem, mert az áldozat összkoldult filléreiből bőséges adag borokkal locsolgathatja torkát a kores-mákban jó ideig, mert a koldusasszonynak ez esetben sok pénze volt, amire senki sem gondolt, pedig ez a koldusvilágban elég gyakori eset.

Igy nyert volna tehát elintézés az ügy, ha én akkor meglegezzem azokkal a körülményekkel, amelyek a helyszíni adatai és az elhalt személyi viszonyai folytán az öngyilkosság mellett szóltak. En azonban a helyszínnel kapcsolatos körülmények bizonyító erejével nem elégedtem meg, hanem kíváncsi voltam arra is, hogy a koldusasszony mikor, honnan, egyedül, vagy más valakivel s milyen céllal indult el arra az útjára, amely a halálba vezette? Ezek is hozzátartoznak azokhoz a körülményekhez, amelyekre az Utasítás céloz. És éppen ez a lényege annak, amire most bajtársaim figyelmét fel akarom hívni. Ne elégedjünk meg a helyszíni adataival, ha még olyan kétségtelennek látszik is az öngyilkosság.

hanem kutassunk szélesebb körben, keressük fel az elhalt hozzátartozóit, vagy ha ilyenek nincsenek, akkor azokat, akik valamilyen viszonyban, ismeretségben állottak vele és járjunk utána azoknak a kérdéseknek, amelyeket fentebb felsoroltam. Ha azután az így nyert adatok is megerősítik az öngyilkosság lehetőségét, akkor nyugodt lelkiismerettel tehetünk csendőri szempontból is pontot az elhalt élete után. De még ilyen esetben is lehetséges, hogy az öngyilkosság hátterében bűncselekmény lappang s amikor az öngyilkosság kérdésének felderítését tűztük magunk elé célul, esetleg egész sorozat olyan bűncselekményről ránthathatjuk le a leplet, amelyeknek magához az öngyilkossághoz is szoros közük van.

Az a nyomozásom ugyan, amelyet most elmondok, évtizedesnél is idősebb, de mindjárt ebből is leszűrhetjük a tanulságot, hogy a bűnözés és nyomozás világában bizonyos elvek örökérvényűek, csak a technika, a kivitel módja változik, halad mindkét oldalon; azokon az indító okokon és rugókon azonban, amelyek az emberek bűnözési hajlamában bírják gyökereiket, évtizedek és hosszabb idők sem változtatnak, mert az emberi természet örök s így az abból leszűrő tanulságok, megfigyelések is örökérvényűek.

Szentgáli őrsparancsnok koromban, 1911 október 2-án, a községi mezőőr azzal a jelentéssel keresett fel a laktanyában, hogy a községtől mintegy félórányi távolságban női hullát látott egy kútban. Magamhoz vettem a hulla kiemelésére szükséges embereket és szerszámokat, kisérttem a kúthoz.

A kút környékét átvizsgáltam, de bűncselekményre emlékeztető nyomokat nem találtam. A kellő óvatosság mellett sikerült a hullát a kútból sertetlen állapotban kiemelni. Sztóhánska Johanna koldusasszony volt a halott, akinek férjét, Sztromma Ferenc munkást köfajtás közben egy lezuhant kötőmből halálra sújtotta s azóta az asszony kenyérkereső nélkül maradván, koldulásból tengette életét, mert munkaképtelenül gyenge, beteges volt. Amint már mondtam, sem a helyszínen, sem pedig a hullán bűncselekményekre emlékeztető nyomokat nem találtam. Mindazokban, akik a kiemelésnél jelen voltak, az a vélemény alakult ki, hogy a koldusasszony öngyilkos lett. Magam sem találtam ebben a feltevésben egyelőre semmi valószínűtlent.

A hullát biztonságba helyeztem, megtettem jelentésemet és járőrtársat véve magam mellé, elindultam visszafelé azon az úton, amelyet a koldusasszony halála előtt utójára lejárt. Tudni akartam, hogy milyen előzmények után és milyen körülmények között jutott a kúthoz. Soha meg nem feledkezem arról, hogy az ördög nem alszik, különösen akkor, amikor ilyen halálesetről van szó. A halott már nema, nem tud beszélni s így más úton-módon kell a csendőrnek kikutatnia azt, hogy mit *tudhatna* mondani az a halott, aki a rendes résztvevő környezet nélkül múlt ki.

Első útam ahhoz a nőhöz vezetett, aki a koldusasszonynak lakótársa volt. A szentgáli mésztelep r.-t. ugyanis, amelynek szolgálatában a koldusasszony férje állott, az özvegynek holtig tartó lakást biztosított.

A koldusasszony lakótársa elbeszélte, hogy az összes cókánkjával együtt a kútból való kiemeltetését megelőző napon elutazott Galiciába, valószínűleg rokonához, mert onnan származott.

Most már arra voltam kíváncsi, miből állott a „cókánk“, mert a kútból kiemelt asszonynál a rajta levő ruháján kívül semmit sem találtam. Kíváncsiságom csakhamar kielégítést nyert, mert a lakótárs elmondotta, hogy a koldusasszonynak 4 selyemszoknyája, ugyanannyi selyemblúza, 5–6 drb. selyemkendője és sok más szép ruhája, konyhaedénye volt. E holmikat egy deszkaládába csomagolta be és ládájával együtt felpakkolt Anyos János szentgáli fuvaros kocsijára, aki megfelelő díjazás ellenében vállalkozott arra, hogy kiszállítja az asszonyt a herendi vasútállomásra. Az asszonynál 125 drb. ezüstforintos, 82 drb. ezüstkoronás, és 42 drb. ezüst ötkoronás is volt egy zsebkendőbe kötözve s némi aprópénzt is látott nála lakótársa. Anyos el is indult a koldusasszonnyal a vasútállomásra.

A „cókánk“ tehát egy egyszerűbb életviszonyok között élő ember számára valóságos kis vagyont tett ki. Egész ládára való holmi pedig nyomtalanul nem tűnhetett el idegen beavatkozás nélkül.

Azt már mondanom sem kell, hogy utam ezután Anyoshoz vezetett.

Azon kezdtem: „No Anyos, mit csinált maga a koldusasszonnyal?“ Anyos egy pillanatra elsápadt, de azután nagyot nyelve, félelemtől erőltetett nagyhangon kijelentette, hogy az asszonyt a herendi vasútállomásra fuvarozta s ott is hagyta. Szállítási díj fejében 3 koronát kapott tőle és eme állításának igazolásul felmutatott egy drb. 1 forintos és egy drb. 1 koronás ezüstpénzt. Azután tiltakozva fakadt ki: „Hagyjanak engem békén, nem loptam, nem raboltam.“

Hogy rabolt-e a nagyon is gyanusan viselkedő Anyos, vagy sem, azt még határozottan korai lett volna állítanom, de hogy a felmutatott ezüstpénz nem igaz úton jutott hozzá, azzal már tisztában voltam. E meggyőződésemmre igen egyszerű következtetéssel jutottam. Nem hihettem elsősorban azt, hogy a takarékos, zsugori koldusasszony 3 koronát fizessen egy olyan fuvarért, amelynek a rendes ára 80 fillér, legfeljebb 1 korona volt. De ha még ilyen pazarló is lett volna, bizonyára nem ezüstben, hanem az utazás céljaira tartogatott nikkelpénzben fizette volna ki fuvarosát, ismervé az ilyen egyszerűbb, kuporgató természetű emberek ama vonását, hogy a nemes fém-pénzt nem szívesen adják ki kezükből, ha egyéb fizetési eszköz is rendelkezésükre áll. De Anyos anyagi helyzetét és személyes tulajdonságait is jól ismertem és ezen az alapon bizonyosan tudtam azt, hogy a fuvarért kapott 3 korona nem került volna egészben a családhoz, ha egyéb úton még több pénzhez nem jutott volna.

A gyanút elég alaposnak láttam arra, hogy Anyost őrizetbe vegyem. Ezt meg is tettem, kikérdezése azonban nem vezetett eredményre, mert konokul ragaszkodott ahhoz, hogy Herenden letette kocsijáról a koldusasszonyt holmijával együtt s hogy azután mi történt vele, arról nem tud semmit. Időközben a herendi vasútállomásra küldött járőröm bevonult s jelentette, hogy Anyos a herendi vasútállomáson a szóban forgó napon nem járt. Megtartottam nála a házkutatást is. A koldusasszony holmijaiból semmit sem találtam meg, de különösnek tűnt föl, hogy a sütőkemence frissen meszelt eleje füstös volt, mintha az elmúlt éjszaka folyamán tüzet raktak volna benne. A kemence tisztára volt seprve, az egyik sarkában azonban egy szeget találtam, amely deszkaláda szegelésére alkalmasnak látszott. Amint a szeget kivettem, éreztem, hogy a kemence még nem hűlt ki teljesen, úgy, hogy az éjszaka tűznek kellett benne egnie. Megkerdeztem Anyost, mikor tüzeltek utójára a kemencében és mivel szokták a tüzet táplálni. Azt felelte, hogy 2–3 nappal előbb sütöttek kenyeret, akkor tüzeltek benne legutoljára s akkor is ágtával.

Abban már nem kételkedtem, hogy Anyos többet is tudna mondani a koldusasszony haláláról. Ezt azonban rá is kellett bizonyítanom, mert arra a legegyszerűbb megoldásra, hogy Anyos maga mesélje el az utazás történetét, számítanom nem lehetett, rögtön felismertem benne a szívós és makacs bűnözőt.

A boncolás sem adott a nyomozásnak támpontot. Mindössze annyit lehetett megállapítani, hogy az asszony élve került a kútba.

Eredményt tehát csak attól várhattam, ha lépésről lépésre lejárom azt az utat, amelyet Anyos a koldusasszonnyal együtt megtett és útközben igyekszem bizonyítékokat szerezni arra vonatkozólag, hogy nem Herenden tette le a kocsijáról az asszonyt, hanem a kútnál és ott aztán bele is dobta a szerencsétlent néhány forintjáért a kútba. Az egész utazás lánc-

A pokolból vissza lehet még jönni; de az emberek megvételéből soha. Az egy olyan börtön, aminek nincs ajtaja. Az egy olyan halál, amiből nincs feltámadás.

Jókai.

latát össze kell állítanom, hogy Anyos tagadásával szemben bizonyítani tudhassam bűnösségét.

Ismertem Anyosnak azt a tulajdonságát, hogy alig megy el koresma előtt betérés nélkül, — ha pénze van. A szentgáli mészteleptől pedig Herendig 3 koresma kísértéseinek is ki volt téve, azért a koresmák voltak azok a támpontok, amelyeket Anyos útjának követésére kiszemeltem magamnak.

Az első koresmában nem tudtak róla, de a másodikban már igen. Előző nap ott járt, elővette a tarisznyáját, pogácsázott, aztán borozott és kedélyesen tréfálkozott, a koldusasszony pedig odakint várt rá a kocsin. „Különös”, — gondoltam, — Anyos barátom egy 3 kilométeres útra tarisznyát, pogácsát visz magával. Mire való ez a pazarlás? Talán hosszabb útra készült? No, majd meglátjuk ezt később!” A koresmáros előadása szerint tehát pogácsáztak, poharaztak és tréfálkoztak, miközben veszedelmesen közelített a vonatindulás ideje. Az asszony egyre nyugtalanabb lett, nogatta Anyost az indulásra, de az egyre csak azt hajtogatta, hogy „molinár gonója az öries” és húzta az időt. Végre kiitta utolsó ponár borát is, a költségeket az asszonnyal kihiztette (ügylátszik, már ekkor biztosan számított rá, hogy úgys az öve lesz az a pénz a zsebkendőben) és szép lassú tempóban elindultak az állomás felé. A koresmárosnak határozottan feltűnt az a huzavona, amivel Anyos az időt húzta.

És nem eredménytelenül, mert a vonat éppen az orruk előtt robogott ki az állomásról. A koldusasszony siránkozik, kétségbe van esve és Anyos is úgy tesz, mintha nagyon bosszantana a dolog. Hosszas tanakodás után Anyos nagylelkűen ajánlja az asszonynak, hogy elviszi Veszpremig, ott majd talál vonatot és a veszpremi fuvarert már egy krajeár fuvar sem fogad el tőle. De hogy ez az Anyos ilyen „lovagias” ember, ezt igazán nem gondoltam volna róla eddig!

Veszprem felé Band és Márkó községeken keresztül vitt útjuk s mint minden községben, ezekben is vannak koresmák, amit Anyos nagyon is jól tudott. Így aztán bevetődtek Márkón egy koresmába, ott Anyos 6 deciliter borral leloccsolta az országút porát torkáról és minélutána az asszony kifizette a bort, folytatták útjukat. Alkonyattájban érkeztek be Veszprembé s ott természetesen megint koresma előtt állottak meg a lovak. Itt már valami meleg étel után vágyódott Anyos. Pörköltet evett ő is, az asszony is, 1 liter bort fogyasztottak el közösen.

Esetleges félreértések elkerülésére itt közbevetem azt, hogy a Herend előtti koresma után jó darabig nyomukat veszítettem és sok koresmát kellett addig végütközösködnöm, amíg a márkói koresmában, majd a veszpremi Angyal-féle koresmában újra nyomra bukkantam. A herendi lekésés, tanakodás és továbbkocsizás történetét nem én találtam ki csak úgy az ujjamból, hanem a veszpremi koresmában tudtam meg a koresmáros elbeszélése alapján, akinek viszont Anyos panaszkodott el nagyképzősködve a kalandos utazás, illetőleg lekésés történetét. A koresmárostól azt is megtudtam, hogy a vacsora és bor árát az asszony fizette ki Anyos erőszakos fellépésére. Amikor az asszony elővette a zsebkendőt s a sok szép ezüst pénzből leszámolta a költségeket (nikkelpénzt már útközben elitta Anyos), észrevette a koresmáros azt a sóvárgó pillantást, amelyet Anyos vetett az anyyra áhítózott pénz felé. Eppen ezért rosszat is sejtett a koresmáros és marasztalta az asszonyt, de Anyos rábeszélte, hogy üljön csak fel a kocsira és az utazás folyt tovább.

Hasonló módon koresmáról koresmára, állomásról állomásra járva és az éjjeli öröktől nyert adatok alapján megállapítottam, hogy a veszpremi és jutasi vonatok lekésésére is volt gondja Anyosnak. Jutásról ezután elindultak visszafelé a mésztelepre, Herenden túl azonban már nyomukat veszítettem.

Igen súlyos és beszédes adatok voltak tehát a kezemen Anyos ellen, de magát a gyilkosságot közvetlenül és kétségtelenül bizonyító adatok nem voltak még birtokomban és Anyos beismerése nélkül azok megszerzésére nem is számíthattam. Az eddig beszerzett adatokat azonban elegendőnek találtam arra,

hogy azokat Anyos elé tárva és követelve tőle a Herend-túli visszautazás befejezésének elfogadható leírását, beismerésre bírjam. Most már nagyon szűk területre szorítottam szabadulási lehetőségét és az alibi kérdését is fegyverül használhattam fel konoksága ellen.

A késő esti órákban vonultam be nyomozásomból az őrre. Elővettem Anyost és szép sorjában elmondtam neki a koldusasszonnyal megtett utazásának történetét. Lelkére beszéltem, hogy könnyítsen lelkiismeretén, ismerje be a cselekményt, mert amint látja, úgys mindent tudok már. Megrendült a bűnös ember, lencsényi izzadtságsepppek hullottak homlokáról, de konoksága még nem tört meg, csak annyit mondott, hogy Jutasig ugyan tényleg elvitte az asszonyt, de egybeként artatian s a koldusasszony haláláról nem tud semmit sem mondani.

Nem faggattam tovább, hanem tudomására adtam, hogy tagadása ellenkezőjét úgys rábizonyítottam már és holnapra a legkisebb részleteit is meg fogom állapítani a történeteknek. Ezzel magára hagytam és lakásomra mentem, hogy harapjak valamit és kifújjam egy kiüssé az egész napi talpalást.

De allig, hogy megkezdtem pihenőmet, jelentést kaptam, hogy a községi fogdában őrizet alatt álló Anyos mondani akar nekem valamit. Gyorsan felszereltem és bementem Anyoshoz. Tudtam, hogy Anyos önszántából fogja most nyomozásom eredményét teljessé tenni beismerésével.

Számításomban nem csalódtam. Sírástól elesukló hangon ismerte be részletesen az utazás és a gyilkosság történetét. A mezei kúthoz érve megállította a kocsit, erőszakkal elvette az asszonytól a pénzt és őt magát bedobta a kútba. A gyámoltalan gyenge koldusasszony halálos rémületében megdermedve tűrte a vele történeteket, ezért dulakodás nélkül sikerült őt Anyosnak a kútba dobni. Azután hazahajtott lakására, a ládát a kemencében elégette, a koldusasszony ruháját és pénzét pedig a harmadik szomszédja padlásán széná közé rejtette. A ruhát és pénzt hiánytalanul meg is találtam ott.

Anyos Jánost a veszpremi kir. törvényszék 15 évi fegyházra ítélte.

A lakosság pedig csodálkozva eszmélt fel arra a valóságra, hogy bizony még egy koldusasszony is lehet gyilkosság áldozata az összekuporgatott fillérei miatt, a bűn útjára került ember még arra is rávetemedhetik. És jó, ha ezt mi csendőrök is megjegyezzük magunknak!

A csendőr urak szíves figyelmébe!

A kerékpár ma a legolcsóbb közlekedési eszköz. Egy megbízható kerékpárnak minden csendőr kiváló hasznát veheti. Franciaország legjobb gyártmányú kerékpárjait, az «Automoto Paris» gyár kiváló készítményét **egy évi részletfizetésre** szerezhetik be nálunk **véglegesített** csendőrök. A kerékpárok részletes leírását és árát feltüntető ajánlatát minden parancsnokságnak megküldi és az érdeklődőknek bármilyen felvilágosítást szívesen ad a

QUARNERO
műszaki és kereskedelmi r.-t.
Budapest, IX., Ráday-utca 24.

SPORT

Úszóverseny Debreczenben. A m. kir. VI. számú esendőr kerület. — kerületen belüli úszóversenyt, — folyó hó 7-én 15 órai kezdettel Nyíregyházán a „Ny. T. V. E.” strandfürdőjén nagyszámú közönség (katonák, esendőrség és polgári közönség) jelenlétében tartotta meg.

A verseny nivóját a szép idő, nagy sportközönség és a versenyzők lelkes ambíciója nagyban növelte.

Díjak a következők voltak:

Tiszti győztesnek: 1 ezüstözött keretbe foglalt ébresztő óra.

Legénységi díj: egy galvanizált keretbe foglalt ébresztő óra, második díj: egy teljes beretva készűlök.

Eredmény a következő:

50 m. mellúszás a tisztek részére: 1. Csűrös Gyula százados, 2. Pálffy Sándor főhadnagy, 3. Bárdossy Béla főhadnagy. Az elsőnél idő 47 másodperc.

50 m. legénységi mellúszás: 1. Szabó Sándor esendőr 64 másodperc, 2. Mulik János esendőr, 3. Horás Bálint esendőr.

50 m. hátúszás tisztek részére: 1. Ferenczy Endre fhdgy. 55 mp., 2. Bárdossy Béla fhdgy., 3. Pálffy Sándor fhdgy.

50 m. hátúszás legénység részére: 1. Szabó Sándor esendőr 64 mp., 2. Mulik János esendőr.

100 m. mellúszás tisztek részére: 1. Csűrös Gyula százados 2 p. 5 mp., Pálffy Sándor fhdgy., 3. Bárdossy Béla fhdgy.

100 m. mellúszás legénység részére: 1. Szabó Sándor esendőr 2 p. 15 mp., 2. Mulik János esendőr, 3. Horás Bálint esendőr.

50 m. gyorsúszás tisztek részére: 1. Pálffy Sándor fhdgy. 47 mp., 2. Mildschütz Kálmán fhdgy.

50 m. gyorsúszás legénység részére: 1. Szabó Sándor 50 mp., 2. Balogh esendőr.

100 m. gyorsúszás tisztek részére: 1. Csűrös Gyula százados 1 p. 56 mp., 2. Ferenczy Endre fhdgy., 3. Pálffy Sándor fhdgy.

100 m. gyorsúszás legénység részére: 1. Mulik János esendőr 2 p. 5 mp., 2. Csizma Sándor esendőr, 3. Lemák István esendőr.

50 m. úszás teljes felszerelésben tisztek részére: 1. Csűrös Gyula százados 1 p. 22 m., 2. Pálffy Sándor fhdgy., 3. Bárdossy Béla fhdgy.

50 m. úszás teljes felszereléssel legénység részére: Szabó Sándor esendőr 1 p. 58 mp., 2. Lemák István esendőr, 3. Stelczér István esendőr. Altiszti versenyzőként egyedül induló Vácz József őrmester volt s így ő nyerte az 50 m. és 100 m. gyorsúszásban az altisztek versenyét.

A tiszti pontversenyben első Pálffy Sándor főhadnagy 29 ponttal, második Csűrös Gyula százados 20 ponttal.

A legénységi pontversenyben első Szabó Sándor esendőr 25 ponttal, második Mulik János esendőr 15 ponttal.

A versenyszámok befejezése után Marsálek János őrnagy nyíregyházai osztályparancsnok osztotta ki beszéd kíséretében a szép díjakat.

Plávénzky főhadnagy helyezése Budapest bajnoki mérkőzésein. Folyó hó 11. és 12-én bonyolították le Budapest atlétikai bajnoki mérkőzéseit, amelyen a formájuk tetőpontján álló összes kiváló budapesti atléták sorompóba állottak. A B. B. T. E. színeiben indult Plávénzky Ferenc esendőr-főhadnagy a mérkőzések második napjára kiírt 200 méteres gátfutásban. Hét induló három előfutamban küzdött a döntőbe való bejutásért. Plávénzky főhadnagy a maga csoportjának előfutámban elsőnek, a döntőben pedig kemény küzdelem után Somfai Elemér (MAC) és Pallaghy József (BBTE) mögött harmadiknak futott be a célba. Somfai 25.5 mp.-es ideje elsőrangú országos rekord s így Plávénzky harmadik helyezése is 28 mp.-es idejével kiváló teljesítmény.

Atlétikai és footballverseny Pakson. Mult hó 28-án 17 órai kezdettel Pakson igen szép számú közönség jelenlétében erkölcsileg és anyagilag igen szépen sikerült sportversenyt rendezett a paksi esendőr szárnyparancsnokság, a levante egyesület és a paksi katolikus legényegylet. A verseny sorrendje a következő volt: 1. Felvonulás, 2. Szózat, 3. Atlétikai verseny, 4. Footballmérkőzés, 5. Díjkiosztás, 6. Himnusz, 7. Elvonulás. A esendőrség az atlétikai versenyben 4 első és 4 második díjat; a Levante-egyesület 3 első és 1 második díjat; a legényegylet 2 második díjat nyert. A esendőrcsapat a footballmérkőzésben vereséget szenvedett a katolikus legényegylet csapatától, melyben több, budapesti mérkőzéseken is résztvevő játékos is szerepelt.

HIREK

Balogh József esendőr síremlékének leleplezése Kismarján. Megható ünnepély keretében leleplezték le néhai Balogh József kismarjai őrsbeli esendőr síremlékét folyó hó 5-én a kismarjai temetőben. A szerencsétlenül járt Balogh esendőrt 1924. évi március hó 3-án szolgálatteljesítés közben orozva támadták meg, illetve szúrták le Kismarján és, sajnos, a gyilkost csak tettének elkövetése után érte a járőrvezető halált okozó fegyverhasználat. A kötelességteljesítés terén elesett esendőr számára a debreceni esendőrkerületi parancsnokság kivételben és méreteiben impozáns síremléket állíttatott, melynek leleplezése, illetve átadása folyt le az említett napon. A leleplezési ünnepélyen a m. kir. esendőrség részéről megjelent a távollevő szárnyparancsnok helyett a derecskei esendőriskola parancsnoka, Zsigmond István százados, valamint a közeli őrsokról 55 esendőr bajtárs, a polgárság részéről a járás főszolgabírája, Kismarja község előljárósa, a tűzoltótestület, a Levente-egyesület s a község apraja-nagyja. A Himnusz elénekzése után az ünnepély azzal vette kezdetét, hogy a derecskei esendőriskola parancsnoka néhány szó kíséretében a m. kir. esendőrség nevében az elismerő kegyelet koszorúját helyezte el a síremlékre, melyet további beesbentartás, gondozás és megőrzés végett a kismarjai esendőr őrsparancsnokságnak adott át. Ugyanekkor a kismarjai, valamint a szomszédos őrsök is, több koszorúnak a síremlékre való helyezésével adóztak derék bajtársuk emlékének. A község nevében annak főjegyzője tartalmas beszéd kíséretében emlékezett meg néhai Balogh József esendőről, önfeláldozásáról és a község nevében koszorút helyezett a síremlékre. Az egyház nevében annak lelkésze hosszabb beszédben fejtegette Balogh esendőr önfeláldozó kötelességtudását, mellyel példát mutatott nekünk, miképpen kell tennünk is Istenünket, Hazánkat szolgálni, szeretni. A megkapó ünnepély a Szózat elénekzése után azzal ért véget, hogy a jelen volt esendőrök díszlépésben búcsúztak el derék bajtársuktól, néhai Balogh József esendőrtől.

Fegyverhasználat. Nagytétény főutcáján a mult hónap 28-án 19—20 óra között több polgári egyén összeverekedett. A verekedésben Hajdu András nagytétényi lakost a fején kövekkel, jobb lapockáján pedig késsel megsebesítették. A testi sértés és verekedés nyomozására kivezényelt B. Tóth Kálmán és Kozmár Gyula nagytétényi őrsbeli esendőrök Kiss Sándor kisbíró jelenlétében megjelentek a testi sértés okozásával gyanúsított Német József gyári munkás lakásán és felszólították, hogy kikérdezése céljából kövesse őket a község házára. Német azonban e felszólításnak nem tett eleget s további ellenszegülése elfogását tette szükségessé. De mert az elfogás kijelentése sem törte meg az ellenszegülést, a járőr a bilincshez folyamodott. A megbilincseléskor Német nyilván lefegyverzési szándékból megragadta Kozmár esendőr karabélyát és a bilincsláncot s az erőyes felszólítás ellenére is rángatni kezdte azokat a esendőr kezéből. Erre B. Tóth esendőr szuronydöfést irányított Német baltájának, a döfés azonban Németet mozgása közben a balmellén érte. A sérülés orvosi megállapítás szerint 12 nap alatt gyógyul. A járőr a további ellenszegüléstől elállott Németet átadta az illetékes hatóságnak, a fegyverhasználat ügyében pedig megejtik a kivizsgálást.

Molnár Sándor honvéd könyvei. Öröktűz, A honvéd és Honvéd Ünnepek címen három könyvet adott ki Molnár Sándor honvéd, volt 82-es gyalogezredbeli székelykatoná. Az első kettő verseskötet, a harmadik könyvében pedig az i. honvéd gyalogezred keretében 2 éven át megtartott hazafias ünnepélyek műsorait és műsorszámait ismerteti, amelyek között találunk komoly tárgyakat, de találunk a magyar katonaleletből vett derűs, vidám és tréfás leírásokat is. Molnár Sándor az idegen uralom elől menekült székely mélységek és gyötrő hazakivánczozását, fájdalmát szóltatja meg verseiben.

BEÉR SÁNDOR

papir, írószer, írógép-kellékek nagykereskedése. Saját vésnöki műintézet.

Ruggyanta-bélyegző gyártás.

BUDAPEST, VI., ANDRÁSSY-ÚT 19.

Telefon: 172—54.

a fájdalom hangjaiba azonban belesap a törhetetlen székely hit és akarat, a kemény székelykoponya bizva-bizó örökösége az idegen uralom alá elrabolt, de neki és nekünk ma is és mindörökké magyar Székelyország fölött. A három könyv ára együttesen 50.000 K, mit 2 részletben is lehet fizetni. *Megrendelési cím: Molnár Sándor honvéd, Budapest, Károly király lakánya.*

A korezmázás következménye. Besze Géza kesztölci őrsbeli csendőr, aki felülvizsgáltatásáig ideiglenesen Jászsós-szentgyörgyre nyert szabadságot, múlt hónap 29-én korezmai verekedésbe keveredett. Verekedés közben Frommer-pisztolyával súlyosan megsebesítette Pakai Péter jászsós-szentgyörgyi lakost. A verekedő csendőrt a jászládányi őrs elfogta és az esztergomi csendőr osztályparancsnokságnak átadta s most a hadbírói eljárás befejezését fogságban várja.

Függelemsértés. Demján Lajos csendőr a vámosgyörki vasútállomáson éjjeli ügyeleti szolgálatot teljesített. Ez alkalommal Vass Ferenc 3. oszt. tiszthelyettes azt a parancsot adta neki, hogy a vele szemben ellenszögülő és kihágáson tetten ért Medve András éjjeli őrs megbilincselésénél segédkezzék. Demján csendőr a parancs teljesítését megtagadta. Függelemsértés miatt előzetes letartóztatásba helyezték s haditörvényszék elé állítják.

Elölépett: az I. sz. csendőrkerületben őrmesterré: Gyetván Imre csendőr.

Házasságot kötöttek: az I. számú csendőrkerületben: Csonka Imre 2. oszt. tiszthelyettes Udvaros Lujzával Nógrád-Verőcén, Györfi István 3. oszt. tiszthelyettes Kis Amáliával Budapesten, Polónyi Mihály főtörzsrőrmester P. Fási Margittal Mezőbúron; a VII. számú csendőrkerületben: Homonnai András 3. oszt. tiszthelyettes Ágoston Annával Szemerén, Pipás Ignác főtörzsrőrmester Hajnal Matildával Nagyatádon, Csolosz Lajos főtörzsrőrmester Oravetz Adállal Bükkzsércen.

Kérelmek. *Kölcsönös áthelyezésüket óhajtják:* Pintér János III. balatonkiliti—vilmatelepi őrsbeli csendőr a csurgói osztály területéről a kaposvári osztály területére; Szépe Ferenc jászapáti őrsbeli csendőr a szolnoki osztály területéről a székesfehérvári vagy veszprémi osztály területére; Séra Sándor rétsági őrsbeli csendőr a balassagyarmati osztály területéről a szolnoki, vagy budapesti I. és II. osztályok területére; Szűcs Jakab János felsőszentiváni őrsbeli csendőr a bajai osztály területéről a békési osztály területére; Bernáth Zsigmond garai őrsbeli csendőr a bajai osztály területéről a kecskeméti osztály területére; Kiss Dezső garai őrsbeli csendőr a bajai osztály területéről a gyulai osztály területére. Kéri azon bajtársait, akik kölcsönös áthelyezésüket kérelmezni hajlandók, hogy címüket velük közöljék.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Olvasóink érdeklődő leveleiben gyakran találunk válaszbélyeget vagy a válaszbélyeg értékét képviselő pénzösszeget, sőt megcímezett levélborítékot és levélpapírost is. Kérjük olvasóinkat, hogy se válaszbélyeget, se ennek megfelelő összeget, sem pedig levélpapírost ne küldjenek be hozzánk, mert magánlevélben senkinek nem válaszolunk s így a beküldött értékek a beküldőkre nézve értéküket veszítik, amellet ezen apró tételek nyilvántartása, könyvelése a lap adminisztrációs munkáit is lényegesen szaporítja. Egészen kivételes és elkerülhetetlen esetekben magánválaszunk postai költségeit mi fedezzük. A jeligék megválasztására is felhívjuk olvasóink figyelmét. Lehetőleg három-négyjegyű számokat vagy kisebb helységek neveit kérjük jeligéül választani, mert az azonos jeligékből származó zavarokat csak így lehet elkerülni.

Kömlő. Leveléből nem tűnik ki, hogy a Budapesti Közlöny 1924. évi 238. számában közzétett 3600/1924. és 3610/1924. M. E. sz. minisztériumi rendeletekben előírt bejelentést cseh megszállott területen maradt postatakarékpénztári betétje ügyében megtette-e? A csendőrség tagjainak e tekintetben szükséges tájékoztatása iránt a 229559/VI. b. 1924. sz. B. M. rendelet annak idején intézkedett. E bejelentés határidejét két ízben is meghosszabbította a kormány, legutóbb f. évi április hó 30-ig. A Pénzügyi Központ idegen követeléseket bejelentő osztálya azonban utólag is elfogadja a megkésztett bejelentéseket, az már azonban a cseh felszámoló hivataltól függ, vajjon az ilyen utólagos bejelentéseket elfogadja-e? Értesülésünk szerint igen, mert a kérdés megoldása a kölcsönösség elve alapján történik és utólagos bejelentések a csehek hatósági területéről is minden bizonnyal történnek. A bejelentést azonban, ha még nem tette volna meg, tovább ne halogassa, hanem menjen be egy legközelebbi olyan pénzügyi intézetbe (résztvénytársaság vagy hitelszövetkezet is), amely a Pénzügyi Központnak, vagy az Országos Központi Hitelszövetkezetnek tagja. Betétkönyvét azonban kérje el hozzátartozóitól, mert arra, valamint azonossági igazolványára a bejelentésnél szüksége lesz. Ha azonban attól tart, hogy betétkönyve a postán elvesz, vagy pedig egyéb okból nem tudja azt hirtelenében megszerezni, elegendő, ha az illető pénzügyi intézetnél azt jelenti be, hogy a betétkönyv kinél és hol van? Bejelentési űrlapokat darabonként 1000 K ellenében kap az illető pénzügyi intézetnél s a helyes kitöltésre vonatkozó felvilágosításokat is ott megkapja. Köteles azonban a bejelentésnél a követelése magyar korona összegének 1/2%-át a pénzügyi intézetnek befizetni, amiről bályegtelen elismervényt kap. Egyébként a magyar és cseh államok között ebben az ügyben még folynak a tárgyalások és hogy azok mikor fejeződnek be, azt nem tudhatjuk. Értesülésünk szerint ez év végéig lehet erre számítani, de ez egyáltalában nem bizonyos. Ausztria és Csehország közötti ily természetű tárgyalások is éveket vettek igénybe.

Magyar. Nagyon szép és dicséretes dolog, ha valaki magánszorgalomából polgári iskolai, vagy más vizsgára készül, de azt már nem kívánhatja, hogy ezen a címen bajtársai rovására kevesebb szolgálati órát teljesítsen, vagy a foglalkozás alól felmentessék. Hová jutnánk akkor? A polgári iskolai bizonyítvány különben nálunk egymagában nem sokat számít; az a fontos, hogy milyen csendőr a tulajdonosa.

Hármas halom. 1. Olvassa el lapunk múlt évi 3. számában 1899. jelígre küldött üzenetünket. 2. Kötelezője 1928. április 30-án jár le.

F. I. csendőr, Karád. 1. Ha a honvédségnél kereken 3 hónapot szolgált, kötelezője 1926 július 21-én jár le, 2. 1927 június 30-án.

Érdeklődő csendőr. 1. A napifoglalkozás az őrsön kifüggesztett napirend szerint történik. 2. Az Általános Szolgálati Határozványok V. fejezet 9. pontja értelmében az iskoláznál minden óra után 10 perc pihenőt kell az oktatóknak engedélyeznie. A pont annak indoklására is kiterjeszkedik.

Csendőrségi szállító!

**Sapkák Kardok
Kardbojtok**

**Khaki szövetek Szabókellékek
Egyenruhák és egyenruházati cikkek
legolcsóbban**

a 36 év óta fennálló és a csendőrségnél elismert

MÁRER egyenruházati intézetében

Budapest, VIII., Baross-tér 6. szám

a keleti p.-udvar érkezési oldalán, a Baross-szoborral szemben.

Telefon: József 21-78.

Lapunkra való hivatkozásnál megrendelési költséget a cég visszatéríti.

Kérje kivonatos árjegyzékem.

Testületeknek nagyobb megrendelésnél % árengedmény.

Levente és Bocskay sapkák!

Czompert István csendőr, Nádasdladány. Osztály kebelén belül nem kérheti kölcsönös áthelyezését, hanem csak valamelyik más osztály területére, az őrs megjelölése nélkül.

Jegyes. Ha a kerületi parancsnokság közölte Önnel nőülési ügyének sorsszámát, akkor elő is van jegyezve és meg is fogja kapni az engedélyt. Most már csak egy kis türelemre van szüksége, amíg sorra kerülhet.

Érdeklődő, Salgótarján. 1. A jutási altisztképző pályázati feltételeit lapunk folyó évi 12. számában a hírek között ismertettük. Ott mindent megtalál, amit ez ügyben tudni szeretne. 2. Mindenki írásait szívesen vesszük és ha jó, közöljük. 3. A rendfokozatok kérdése még nincs eldöntve; valószínűleg ugyanúgy lesz, mint a honvédségnél, csak esetleg más elnevezésekkel. Levelében talált 2000 koronát lapunk javára bevételeztük.

Márianosztra. Ha tényleges szolgálati idejének és az ehhez hozzászámítható felemelt időnek összege a 40 évet meghaladja, vagy ha nem is, de életkorának 60-ik évét betöltötte, kérheti nyugdíjaztatását felülvizsgálat nélkül is. Ha azonban eme feltételek egyike sincs meg, csakis felülvizsgálat útján, szolgálatképtelenség megállapításával mehet nyugdíjba.

E. Érdeklődő. 1. A 19043—eln. 5. 1921. sz. H. M. rendelet III. fejezetének 1. pontjában a körgallért a rangosztályba nem sorolt havidíjasok részére, mint viselésre megengedett cikket rendszeresítette az u. ábra szerinti kivitelben. 2. Valószínűleg igen.

Z. S. tiszthelyettes, Oros. 1. A Csendőrségi Lapok forradalomelőtti évfolyamaiból tartalékpéldányunk nincs, nem tudunk küldeni. 2. Hazafias magyar nótákat tartalmazó füzeteket kaphat Rózsavölgyi és társa zeneműkereskedésében (Budapest, IV., Szervita-tér 5.)

4 nős. Ha sérelmük van, jogukban áll panaszt emelni, egyebet nem tudunk mondani. Mindenesetre jól meg kell gondolni a dolgot, mielőtt az ember panaszra határozza el magát.

A. K. csendőr, Vámospercs. Nézetünk szerint megilleti, de a gyümölcsfákra és a szőlőre fordított kiadások $\frac{1}{3}$ részét meg kell térítenie. Levelében 2000 koronás bélyeget találtunk, lapunk javára bevételeztük.

12. R. K. 1. Olvassa el mai számunkban „Érdeklődő, Salgótarján” jelígre küldött üzenetünk 3. pontját.

K. Gy. 1. o. g. tiszthelyettes, Gyula. Legutóbbi számunkban „Paradicsomsziget” jelíge alatt már válaszoltunk ezekre a kérdésekre. Levelében 2000 K válaszbélyeget találtunk, azt lapunk javára bevételeztük.

Csonkamagyarország. 1. A magyar nemzet történelmét bármelyik könyvkereskedésben megkaphatja. 2. A háborús évek 1914—1919-ig bezárólag kétszeresen számítanak be a nyugdíjba, de csak azok, amelyekben az illető legalább 3 hónapot ténylegesen szolgált. 3. Olvassa el mai számunkban „Érdeklődő, Salgótarján” jelígre küldött üzenetünk 3. pontját. Azt nem tudhatjuk, mikor lép életbe. 4. Nem tudunk róla. 5. A forradalom előtt elhelyezett postatakaréki betéteket is csak névértéküknek megfelelő papirkoronákban folyósítják. Azt ajánljuk, hogy ne vegye ki, várjon, amíg a pénzegység kérdése végleges megoldást nyer.

Tiszántúli csendőr. 1. Őrsparancsnokképző tanfolyam valószínűleg ez év őszén kezdődik. 2. Csak őrmestertől felfele lehet oda bejutni, most tehát még nem kérheti a bevezénylését. 3. Ha jól viseli magát és előljárói arra egyébként is érdemesnek fogják találni, később, ha majd a kellő rangot is eléri, mindenesetre bejuthat az őrsparancsnokképzőbe. Addig azonban még sokat kell tapasztalnia és tanulnia, hogy előljárói előtt alkalmasságát bebizonyíthassa. Ma még fiatal ehhez, mert Ön előtt sok idősebb érdemes bajtárs várja a sorát. Csak haladjon a megkezdett jó úton, a többi azután már a kellő időben magától jön.

Csépa. Lapunk folyó évi 3. számában a hírek között pontos útmutatást talál kérdésére vonatkozólag.

Figyelő. Csak teljes névvel, rendfokozattal és címmel írott levelekre adunk érdemleges választ.

Bonyhád. A f. évi 8. sz. Csendőrségi Közlönyben megjelent 155675—VI. b. 1925. sz. belügyminiszteri körrendelet részletes intézkedéseket tartalmaz a kórházi ápolásra való igény tekintetében. Első sorban katonai kórházat kell igénybe venni, egyéb állami vagy közkórházat csak akkor, ha az állomáshelyen katonai kórház nincsen, vagy ha katonai kórházban férőhely hiánya, vagy pedig más okok miatt felvehető nem volna, ezen körülmény azonban a katonai kórház igazgatósága által kiállított igazolvánnyal igazolandó. Ha tehát fiát katonai kórházban valamely oknál fogva nem operálnák meg, úgy kérheti olyan kórházba való beutalását, ahol az operációt végrehajthatják.

Mészáros István csendőr, Soltvadkert. Kölcsönös áthelyezés ügyében beküldött kérelmét nem közölhetjük, mert Ön szárnyterületet jelölt meg, holott csak osztály területére lehet kölcsönös áthelyezést kérni.

P. I. csendőr, Tarján. 1., 2., 3. Igen, ha katonai szolgálatát igazolni tudja.

Fekete csendőr. Ha levelét jól értettük meg, Ön azt kérdezi tőlünk, hogy szabad-e udvarolnia egy olyan csendőrnek, akinek egyelőre nincsen kilátása arra, hogy nőülési engedélyt nyerjen. Hát ez attól függ, hogy mit ért Ön „udvarlás” alatt! Tisztességes ember nem közeledik komoly szándékkal egy leányhoz addig, amíg számot nem vetett magával és míg kilátása nincsen rá, hogy el is veheti.

Killyéni. 1. Magyarázatokkal és jegyzetekkel tansegédlettel átalakított csendőrségi szolgálati könyvek nincsenek. 2. Nemességi ügyekben az Országos Levéltár (Budapest, Vár, Bécsi kapu-tér 4.) ad felvilágosítást. Felhívjuk figyelmét ezzel kapcsolatban a Budapesti Közlöny 1924. évfolyamának 18. számában közzétett 1052/1924., valamint a 33. számában megjelent 3906/1924. vallás- és közoktatásügyi rendeletekre. 3. Legutóbbi számunkban „Sz. M. csendőr, Szolnok” jelíge alatt már válaszoltunk erre a kérdésére.

Csákberény. Kormányrendeletet kapott minden középiskola igazgatója, hogy a közalkalmazottak gyermekeit 90%-os tandíjkedvezményben kell részesíteni. Ha a fiú jól tanul, a tanári kar még a 10% fizetése alól is felmentheti. A tandíjkedvezmény eléréséhez csak arra van szükség, hogy a fiú egy igazolványt mutasson be arra vonatkozólag, hogy állami alkalmazottnak, jelen esetben csendőrnek a gyermeke.

Negaly 2300. 1. Az 1912. évi LXV. t.-c. 17. §-a értelmében az állami sóbányahivatalnál teljesített szolgálat a 18. életévtől kezdve a csendőrségi nyugdíj megállapításánál beszámít abban az esetben, ha az illető ottani szolgálata alatt a bányászati társuláshoz hozzájárult és ha az átlépés a hadsereghez, illetve csendőrséghez közvetlenül, vagy 30 napon aluli megszakítással történt. A tizenharmadik életév betöltése előtt eltöltött szolgálati idő az 1912:LXV. t.-c. 13. §. 12. pontja szerint beszámítás tárgya nem lehet. Kérjen a bányahivataltól a fentebb idézett t.-c. értelmében szolgálati bizonyítványt, amelyből kitűnjék, hogy mettől meddig, mily minőségben (alkalmazásban) teljesített ott katonai szolgálatot és hogy szolgálata alatt a bányászati társuláshoz hozzájárult. Ezen szolgálati bizonyítvány alapján kérje bányahivatali szolgálatainak állományparancsban való letárgyalását, illetőleg anyakönyvi lapjába való bevezetését. 2. Hadikárokat most már nem térítenek meg.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZES ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.
(Telefon: 5—67, 5—68.)

Felelős vezető: Tiringer Károly műszaki igazgató.

ÍRÓGÉPEK

ujak, használtak, kedvező fizetési feltételekkel. Régi gépeket becserélünk.
BIRÓ ÉS ECKSTEIN, Budapest, V., Vörösmarty-tér 3. Tel.: 126—06 és 46—25.